

PATVIRTINTA  
Lietuvos istorijos instituto direktoriaus  
2016 m. gegužės 16 d. Įsakymu Nr.B-31

## LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTO 2015 M. VEIKLOS ATASKAITA

### **Turinys:**

Įvadas.....	1
Instituto mokslinio ir techninio personalo charakteristika .....	5
Instituto struktūra .....	6
Moksliniai tyrimai .....	6
Tarptautiškumas .....	11
Doktorantūra. Ryšiai su aukštosiomis mokyklomis ir dalyvavimas studijų procese .....	15
Socialinė ir kultūrinė plėtra. Mokslinių tyrimų sklaida visuomenėje .....	16
Darbuotojų mobilumas .....	17
Mokslo infrastruktūra .....	18
Finansinė Instituto būklė 2015 m. ....	19
Pabaiga .....	21
Priedas. Lietuvos istorijos instituto mokslininkų publikacijos 2015 metais .....	23

### **Įvadas**

2015 – uosius metus, kaip ir prieš tai buvusių, žymėjo Instituto veiklos vertinimai. 2015 m. pavasarį buvo gauti tarptautinio vertinimo, kurį užsakė Švietimo ir mokslo ministerija, organizavo Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras (MOSTA), o atliko tarptautinių ekspertų komanda, rezultatai. Rezultatai nudžiugino. Institutas buvo pripažintas stipriu tarptautiniu žaidėju (aukštesnis įvertinimas yra tik „globalus lyderis“), o penkiabalėje sistemoje pagal mokslinių tyrimų kokybę, mokslinių tyrimų socialinį ir ekonominį poveikį Lietuvoje ir užsienyje, fizinę infrastruktūrą, mokslinių tyrimų valdymą ir vertinamojo vieneto vadybą bei ateities plėtros potencialą buvo įvertintas ketvertais pagal kiekvieną iš minėtų kriterijų. Ekspertai labai gerai įvertino mokslinių tyrimų lygį (kokybiniam vertinimui buvo pateikti anglų k. publikuoti straipsniai), pastangas savo tyrimuose peržengti Lietuvos ribas ir aprėpti platesnį regioną, mokslinių tyrimų infrastruktūrą. Ekspertai pripažino, kad Institutas turi potencialo tapti globaliu lyderiu Lietuvos istorijos tyrimuose, tačiau tam būtina atlikti kai kuriuos „namų darbus“. Kaip ir galima buvo numanyti, daugiausia dėmesio siūloma atkreipti į Instituto tarptautinių pozicijų stiprinimą: skelbti daugiau publikacijų užsienio leidiniuose anglų kalba, aktyviau dalyvauti tarptautiniuose projektuose ir tarptautiniuose tinkluose, patiems rengti tarptautinius projektus, tobulinti tarptautinių projektų administravimo gebėjimus, svarbu būtų turėti postdoktorantinių stažuotojų iš užsienio, daugiau užsienio mokslininkų vizitų. Ekspertai taip pat pasiūlė stiprinti jaunų mokslininkų rengimo ir jų įsitvirtinimo politiką. Patvirtintas europinėje mokslo politikoje pabrėžiamas būtinumas stiprinti

istorinių žinių populiarinimą visuomenėje. Apskritai Institutas, kartu su Lietuvos kultūros tyrimų institutu, Vilniaus universiteto Istorijos ir Filologijos fakultetais bei Vytauto Didžiojo universiteto menotyros mokslo krypties vertinamuoju vienetu pateko į stipriausių humanitarinės srities institucijų grupę.

Tarptautinis vertinimas buvo įvairiapusis, vertinta ne tik faktinė situacija, bet ir institucijų perspektyvos matymas, jų vystymosi galimybės. Kur kas siauresnės apimties, bet ne mažiau reikšmingas buvo 2015 m. Lietuvos mokslo tarybos organizuotas universitetų ir mokslinių tyrimų institutų 2012, 2013 ir 2014 metų mokslo (meno) veiklos vertinimas. Tenka apgailestauti, kad Švietimo ir mokslo ministerija nepaskelbė galutinių suvestinių rezultatų, kurie buvo naudojami formuojant 2016 m. ir bus naudojami formuojant būsimų dar dviejų metų institucijų biudžetus. Paskelbti yra tik po Lietuvos mokslo tarybos vertinimo skirti balai už II lygmens mokslo darbus, I lygmens mokslo darbus, lėšos, gautos iš verslo užsakymų ir vykdant tarptautinius projektus atitinkamais metais. Apskritai rezultatais galime pasidžiaugti, jie yra bendrų instituto mokslininkų ir visų darbuotojų pastangų ir darbo vaisius. Už II lygmens mokslo darbus, t.y. pagal kiekybinį vertinimą Institutas 2012, 2013 ir 2014 m. surinko daugiausia balų iš visų humanitarinių institutų ir pagal balų skaičių nusileido tik Vilniaus universiteto humanitarams. Panaši padėtis ir pagal už I lygio darbus (kokybinis vertinimas) gautus balus – nusileidome tik Vilniaus universitetui. Tačiau reikia pripažinti, kad kokybinio vertinimo rezultatai galėtų būti kur kas geresni, tik vienas straipsnis buvo pripažintas aukšto tarptautinio lygio darbu, kitiems nepavyko pakilti aukščiau aukšto nacionalinio lygio, dalis buvo įvertinta dar žemesniu balu. Todėl 2013 ir 2014 m. bendrasis kokybinio vertinimo balas nesiekia nė 2, tai reiškia, kad didžioji dalis I-am lygiui priskirtų darbų pripažinti aukšto nacionalinio lygio darbais. Žinia, turime priekaištų ekspertų darbo kokybei, nes kai kurių publikacijų ekspertinis įvertinimas sukėlė rimtų abejonių. Tačiau, reikia pripažinti, tikrai aukšto lygio apibendrinančių darbų galėtų būti daugiau. Kur kas blogesnė padėtis su lėšomis, gautomis vykdant ūkio subjektų užsakymus – uždirbamų lėšų suma nepaliaujamai mažėja, ypač menką sumą uždirbome 2013 metais. Pastaraisiais metais istoriniams tyrimams užsakymų apskritai nebūna, o užsakymų archeologiniams tyrimams nuolat mažėja. Nors Institutas gana dažnai dalyvauja su savo pasiūlymais viešuosiuose archeologinių tyrimų paslaugų pirkimuose, juos pralaimi privačioms archeologų firmoms. Iš verslo subjektų uždirbamų lėšų mažėjimas neigiamai veikia bendrąjį Instituto veiklos rezultatą. Netenkinanti padėtis išlieka su iš tarptautinių projektų uždirbamomis lėšomis, kurių iki šiol turėjome labai mažai, tuo nesiskirdami nuo absoliučios daugumos Lietuvos humanitarų. Padėtis ryškiau pasikeis tik nuo 2016 m., *Horizontas 2020* programoje laimėjus Vengrijos mokslininkų vadovaujamam projektui, kuriame dalyvauja ir Institutas. Instituto veiklos 2012-2014 m. vertinimas atskleidė ir dar kai kurias nerimą keliančias tendencijas. Nuo 2013 m. sumažėjo ne tik bendras deklaruojamų publikacijų skaičius, dėl to Institutas nebegali pateikti reikalaujamo publikacijų skaičiaus vertinimui (3 publikacijos vienam tyrėjui), bet ir taškų skaičius, tenkantis vienam tyrėjui, rodantis mažėjantį darbo efektyvumą. Žinoma, įtakos turi publikacijų pasirodymo netolygumas, bet reiškinys vertas gilesnės ir išsamesnės analizės.

Nežiūrint vertinimo atskleistų ir jau iš anksčiau žinomų problemų, kokybinio ir kiekybinio vertinimo rezultatai yra lemiantys apskaičiuojant bendrąjį institucijų veiklos įvertį, todėl geri mūsų mokslininkų mokslinės veiklos rezultatai, atsispindintys gausioje ir pakankamai aukšto lygio mokslinėje produkcijoje lėmė, kad 2016-2018 m. laikotarpiu Instituto biudžeto dalis už mokslo pasiekimus pagal 2012-2014 m. vertinimo rezultatus šiek tiek padidėjo. Švietimo ir mokslo

ministerija nepaskelbė galutinių skaičiavimų rezultatų, todėl tikrasis mokslinės veiklos rezultatų efektas nėra aiškus. Pagal preliminarius ŠMM pateiktus skaičiavimus Instituto MTEP bazinis finansavimas pagal norminius etatus ir 2012-2014 m. mokslo darbų vertinimą turėjo padidėti apie 2,5 proc. Tačiau dėl švietimo ministrės politinio sprendimo, priimto atsižvelgus į humanitarinių institutų atliekamus socialinės ir kultūrinės plėtros darbus, 2016 metams Institutui skirtos lėšos mokslui ir menui, t.y. tyrėjų darbo užmokesčiui, palyginus su 2015 m., padidėjo 11,5 procento. Išaugus Instituto finansavimui, buvo laikinai padidinti Instituto darbuotojų atlyginimai 2016 metams.

Vertinant išorės veiksnius, kurie 2015 metais darė vienokią ar kitokią įtaką Instituto veiklai, svarbu paminėti keletą reikšmingiausių.

Mokslo finansavimas, paremtas baziniu ir konkursiniu finansavimu, suponuoja, kad kaip ir bazinio, taip ir konkursinio finansavimo sistema turėtų būti stabili, sudaranti galimybes kasmet dalyvauti konkursuose. Deja, 2015 m. Lietuvos mokslo tarybos finansuojamų programų sistema buvo destabilizuota. Humanitarams svarbiausia Nacionalinė lituanistikos plėtros 2009-2015 m. programa veikė paskutinius metus. Vietoj pasibaigusios nacionalinės programos „Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas“ buvo rengiama kita nacionalinė programa „Modernybė Lietuvoje“, bet Švietimo ir mokslo ministerija iki šiol jos nepatvirtino. 2015 m. pabaigoje mokslininkų iniciatyva parengtiems projektams kvietimo apskritai nebuvo, nes lėšos nukreiptos „reikminiams tyrimams“, t.y. tyrimams, kurių reikmę padiktavo politinės aktualijos ir politinis užsakymas. „Reikminiuose tyrimuose“ humanitarams vietos nebuvo. Žadėtasis naujas „Visuotinės dotacijos“ kvietimas vėluoja jau beveik metais. Realias galimybes dalyvauti projektų konkurse suteikė vienintelė nauja Valstybinė lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016-2024 metų programa. Taigi susiklostė situacija, kuri ypatingai susiaurino konkursinio finansavimo galimybes. Ji atsilieps ir Instituto finansinei padėčiai 2016 m., tuo pačiu mokslinių tyrimų apimčiai, išvykų, vertimų, leidybos ir pan. finansavimui, vadinasi, ir bendriems rezultatams.

2015 m. vėl iškilo humanitarinių mokslinių tyrimų institutų veiklos „optimizavimo“, „konsolidavimo“ klausimai. Birželio mėnesį Institutas gavo metus vykusio Lietuvos Valstybės kontrolės organizuoto „Valstybinių mokslinių tyrimų institutų 2014 metų finansinio (teisėtumo) audito ataskaitos projektą“, kuriame buvo tvirtinama, kad „humanitarinių mokslų srities institutų veikla yra panaši, nėra bendros jų veiklos strategijos“ ir iš to sekė teiginys, jog parengus humanitarinių mokslų srities institutų bendros veiklos strategiją, būtų efektyviau atliekami valstybei svarbūs lituanistikos tyrimai panaudojant minėtų institutų mokslinį potencialą, materialines bazes ir valstybės biudžeto lėšas“ (Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. *Dėl audito metu nustatytų dalykų*. 2015. 06. 11. Nr. S. – (50 – 3894) – 1070). Pažymėtina, kad oficialiai auditui buvo keliamas tikslas „įvertinti valstybės ilgalaikio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę“. Be to, tariamus humanitarinių institutų veiklos tikslų panašumus auditas konstatavo remdamasis Mokslo ir studijų įstatymo nuostatomis bei institutų įstatais. Pažymėtina, kad Institute audito metu apie tai nebuvo informuoti ir nebuvo paprašyti paaiškinti apie Instituto veiklos tikslų ypatumus bei jų panašumus su kitų humanitarinių institutų veikla. Tiesa, po Instituto pastabų galutiniame ataskaitos variante „Valstybinių mokslinių tyrimų institutų valstybės ilgalaikio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo vertinimas“ (2015 m.

liepos 30 d.) kai kurios išvados buvo pakeistos. Švietimo ir mokslo ministerijai rekomenduota: 1) „Inicijuoti Lietuvos mokslų tarybos administruojamą konkursinę mokslinių tyrimų programą, skirtą humanitarinių mokslinių tyrimų institutų bendrų mokslinių tyrimų projektų sudarymui ir įgyvendinimui“; 2) „Išanalizuoti valstybinių mokslinių tyrimų institutų veikimo kaip biudžetinės įstaigos privalumus ir trūkumus ir aptarti su institutais jų pertvarkymo į viešąsias įstaigas tikslingumą“ (Valstybinio audito ataskaitos „valstybinių mokslinių tyrimų institutų valstybės ilgalaikio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo vertinimas“ 2 priedas). Reaguodami į audito metu iškeltus siūlymus, humanitarinių mokslų institutų direktoriai savo pasitarimuose nusprendė sudaryti konsorciumo arba jungtinės veiklos sutartį, kurios vienas iš tikslų būtų derinti bendros veiklos strategiją. Kaip paaiškėjo, sureaguota buvo ne be reikalo, nes 2015 rugsėjo 17 d. ŠMM buvo sudaryta ministrės A.Pitrėnienės vadovaujama darbo grupė, kuriai buvo suformuluota užduotis „*įvertinti valstybinių universitetų studijų ir mokslinės veiklos specializacijos kryptis ir iki 2016 m. kovo 1 d. parengti pasiūlymus dėl galimybių sustiprinti studijų ir mokslo veiklą konsoliduojant išteklius*“ (ŠMM ministras, *Įsakymas dėl darbo grupės sudarymo, 2015 m. rugsėjo 15 d. Nr.V-980*, Vilnius). Kaip rodo šios darbo grupės 2016 m. sausio 22 d. posėdžio protokolo medžiaga, diskutuojant apie struktūrinę pertvarką institutuose ir aukštosiose mokyklose iškilo siūlymas „*Atsižvelgiant į MOSTA 2015 m. atliktą Mokslinės veiklos palyginamąjį tyrimą, Valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitą „Valstybinių mokslinių tyrimų institutų valstybės ilgalaikio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įvertinimas“ (2015 m. ) ir LMT atliktą studiją (2011 m.) dėl HSM, siūlome parengti siūlymus dėl Humanitarinių institutų konsolidavimo galimybių*“ (Mokslo ir studijų sistemos kokybės kėlimo galimybės, Vilnius, 2016.01.22, p.22). Pažymėtina, kad humanitarinių institutų direktoriai šiuo metu baigia rengti jungtinės veiklos sutartį, numatančią ir bendrų tarpinstitucinių tyrimų galimybę.

Baigiantis metams, žinios apie galimą valstybinių mokslo institutų pertvarką atėjo ir iš Lietuvos Respublikos Seimo. Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitete svarstant Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymo pataisas, buvo pasiūlyta pataisa 11 str. 5 daliai dėl valstybinių mokslinių tyrimų instituto kaip juridinio asmens statuso, siekiant šį statusą pakeisti iš biudžetinės į viešosios įstaigos formą. Diskusijose humanitarinių institutų vardu išsakėme savo pastabas nurodydami, kad toks statuso pakeitimas būtų visiškai nesuderinamas su lituanistinių institutų vykdoma misija: išnyktų jų kaip biudžetinių įstaigų turimos finansavimo garantijos, užtikrinančios ilgalaikės mokslinės veiklos finansavimo nepertraukiamumą ir didesnę ar mažesnę tolygumą. Tokia situacija užkirstų kelią lituanistinių tyrimų strateginei plėtrai, valstybei ir visuomenei svarbių darbų įgyvendinimui, per ilgus metus susiformavusių mokslinių kolektyvų išsaugojimui, jaunų mokslininkų ir doktorantų karjeros perspektyvoms, šiuolaikiškam lituanistikos atsinaujinimui, aktyviai socialinei ir kultūrinei sklaidai. Nors siūlymas komitete buvo atmestas, tačiau Seimas pataisas dar svarstys ir tvirtins savo posėdyje 2016 metais.

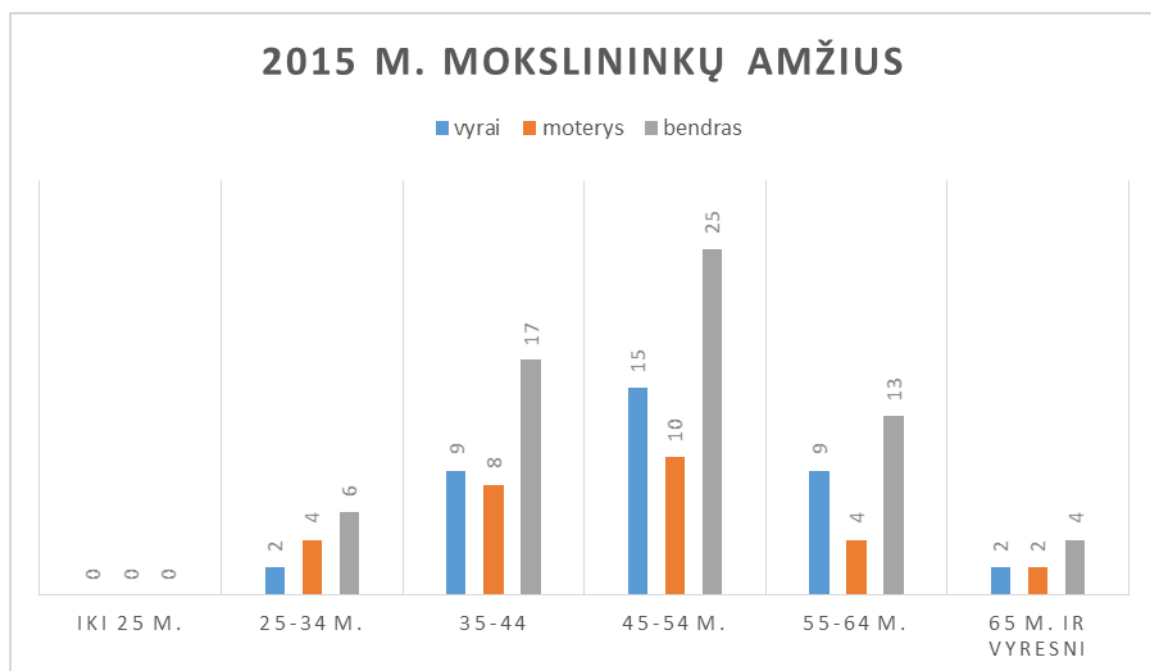
Kaip ir ankstesniais metais buvo jaučiamas stiprus dalies interesų grupių noras politizuoti istoriją.

Taigi 2015 m. geri mokslinės veiklos rezultatai pasiekti esant gana nepalankiam išorinių veiksnių poveikiui, nuolat iškylantys įvairių reorganizacijų planai ypač trikdo tolimesnių mokslinių tyrimų ir apskritai instituto veiklos perspektyvų planavimą.

## Instituto mokslinio ir techninio personalo charakteristika

2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvos istorijos institute dirbo 105 darbuotojai, užimantys 105 etatus. Iš jų 65 mokslininkai, užimantys 61,25 etato, 2 kiti tyrėjai, 32 MTEP darbuotojai, 10 aptarnaujančio personalo.

2015 m. Instituto mokslininkų kolektyvas pasipildė trimis mokslininkais (XX a. istorijos ir Miestų tyrimų skyriai). Ilgametę darbinę karjerą baigė dr. Gediminas Rudis. Nesugebėję įgyvendinti savo įsipareigojimų su Institutu atsisveikino du mokslininkai. Todėl mokslininkų skaičius nepakito. MTEP darbuotojų skaičius sumažėjo 2 žmonėmis. Mokslininkų amžiaus struktūra per metus pakito nedaug. 2015 m. pabaigos duomenimis, 25-34 m. amžiaus grupėje yra 6 mokslininkai, 35-44 m. – 17; 45-54 m. – 25; 55-64 m. – 13 ir 65 m. ir daugiau – 4 mokslininkai. Deja, nepadidėjo jauniausia amžiaus grupė, kuriai labiausiai reikia papildymo. Moterų mokslininkų amžiaus vidurkis 47 metai, vyrų – 49,5 metai. Taigi mokslininkų kolektyvas yra pasiekęs mokslinės brandos amžių. Nežymiai padidėjo moterų dalis tarp mokslininkų ir tyrėjų: nuo 40 proc. 2014 m. iki 43 proc. 2015 metais.



Nors 2016 m. Instituto darbo užmokesčio biudžetas šiek tiek padidėjo, jis visų pirma bus panaudotas darbo užmokesčiui kelti, bet ne darbuotojų skaičiui didinti. Mokslininkų kolektyvo atnaujinimas ir atjauninimas vyks, bet stengiantis pernelyg nedidinant išlaikyti panašų etatų skaičių, prioritetą teikiant atlyginimų kėlimui ir darbo efektyvumo didinimui.

2015 m. baigėsi podoktorantinių studijų programa. Studijas sėkmingai baigė paskutiniai programos dalyviai - dr. Asta Vaškeliene, dr. Aušra Kairaitytė, dr. Justinas Dementavičius, dr. Artūras Svarauskas. Tikimės, kad netrukus prasidės antrasis Europos Sąjungos lėšomis finansuojamos podoktorantinių studijų programos etapas.

### **Instituto struktūra**

2015 m. Instituto struktūra nebuvo keičiama, toliau veikė 7 moksliniai skyriai bei 4 kiti aptarnaujantys padaliniai:

Archeografijos skyrius (vedėjas dr. A. Dubonis)

Archeologijos skyrius (vedėjas dr. L. Kurila)

LDK istorijos skyrius (vedėja dr. R. Šmigelskytė-Stukienė)

XIX a. istorijos skyrius (vedėjas dr. V. Pugačiauskas)

XX a. istorijos skyrius (vedėjas dr. Č. Laurinavičius)

Miestų tyrimo skyrius (vedėjas S. Sarcevičius)

Etnologijos skyrius (vedėja dr. V. Savoniakaitė)

Kiti Instituto padaliniai:

Biblioteka (vedėja U. Baronienė)

Leidybinė grupė (vadovas M. Maskoliūnas)

Buhalterija (vyr. buhalterė M. Maskaliūnienė)

Ūkio dalis (direktoriaus pavaduotojas K. Vilkevičius)

**Moksliniai tyrimai.** 2015 m., kaip ir ankstesniais metais, mokslinė veikla buvo organizuota pagal patvirtintas Instituto mokslo veiklos kryptis, įtvirtintas Instituto įstatuose. *Fundamentinių mokslų srityje:* 1. Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios (istorija, istoriografija, pagalbiniai istorijos mokslai ir kt). 2. Lietuvos archeologija, proistorės tyrimai. 3. Lietuvos etnologija: kultūrinis, socialinis ir teritorinis tapatumas. *Taikomųjų mokslų srityje:* Lietuvos istorijos šaltinių (Lietuvos Metrikos ir kitų) tyrimas ir skelbimas. *Mokslo taikomosios veiklos srityje:* Lietuvos miestų atsiradimas ir raida (istorija ir archeologija).

*Programos, projektai.* Įgyvendindamas savo tikslus - vykdyti ilgalaikius mokslinius fundamentinius ir taikomuosius Lietuvos valstybės, visuomenės ir lietuvių tautos priešistorės, istorijos, Lietuvos etninės kultūros tyrimus - Institutas mokslinę veiklą organizavo per mokslines programas. 2015 m. buvo įgyvendinamos ankstesniais metais patvirtintos institucinės bei ilgalaikės MTEP programos:

1. „Savas“ ir „Kitas“ Lietuvoje: socialinės struktūros, kultūra, tapatybė (vadovė dr. Vida Savoniakaitė), 2012-2016 m;

2. Socialinė sąveika ir kultūrinė raiška mieste: laisvalaikis, šventės ir ritualai (vadovas dr. Žilvytis Šaknys), 2012-2016;

3. Priešistorinės ekonomikos ir technologijų tyrimai (vadovas dr. Gytis Piličiauskas), 2012-2016;

4. Geležies amžiaus bendruomenės. Teritoriniai, socialiniai ir ideologiniai ryšiai (vadovė dr. Andra Strimaitienė), 2012-2016;

5. Pagalbiniai istorijos mokslai. (vadovė dr. Rūta Čapaitė), 2014-2019 m.;

6. Lietuvos Metrikos ir kitų šaltinių tyrimas ir publikavimas (vadovas dr. Artūras Dubonis), 2012-2016;
7. Visuomenės struktūros, socialinė sąveika ir jos poveikis valstybės raidai (Naujieji laikai) (vadovė habil. dr. Tamara Bairašauskaitė), 2012-2016;
8. Vėluojantis nacijos formavimasis: lietuvių atvejis? (vadovas dr. Česlovas Laurinavičius), 2012-2016;
9. Vilniaus istorija. Tyrimai (vadovė dr. Zita Medišauskienė), 2012-2016.

2015–ieji buvo priešpaskutiniai vykdymo metai daugumai programų. 2015 m. pradžioje buvo sėkmingai patvirtintos Instituto ilgalaikių programų 2014-ųjų metų ataskaitos. Lietuvos mokslo tarybos ekspertai esminių pastabų dėl programų įgyvendinimo neturėjo, nors kaip ir kasmet paprašyta papildomų paaiškinimų apie neatliktus darbus, arba atliktus kitus nei planuota darbus, publikacijų atitikimą programoje planuotiems tyrimams ir pan. Tačiau reikia pastebėti, kad kai kurios ekspertų pastabos liudija, kad LMT ekspertai nėra susipažinę su ilgalaikių programų finansavimo klausimais, šių programų specifika. Turėtų būti diskutuojamas ir klausimas, ar ilgalaikių programų kasmetinių ataskaitų ekspertavimas turėtų remtis tais pačiais principais, kaip ir LMT finansuojamų projektų.

Problemos, su kuriomis susiduria ilgalaikių programų vykdytojai kartojasi metai iš metų. Jas programų vadovai vardija kasmetinėse savo ataskaitose, tačiau situacija nesikeičia ir negali keistis. LMT ekspertai šias pastabas perskaito, bet jos neatsispindi bendrose LMT išvadose dėl programų tęsimo, vadinasi, nepasiekia ir šių programų iniciatoriaus ir užsakovo – Švietimo ir mokslo ministerijos, kuri ir turėtų spręsti problemas. Norėtųsi tikėti, kad pradedant kitą ilgalaikių programų etapą, bus bent paklausta dabartinių programų vykdytojų apie jų patirtį.

2015 m. toliau sėkmingai buvo įgyvendinamos institucinės mokslinių tyrimų programos, nors jos susidūrė su analogiškais problemomis, kaip ir ilgalaikės programos: programose dirbančių mokslininkų etatų svyravimai, papildomi darbai ir darbai projektuose, lėšų stoka papildomoms su programų įgyvendinimu susijusioms veikloms. Praėjusiais metais, kaip ir ankstesniais, Institutas, kiek leido finansinės galimybės, finansavo ilgalaikes ir institucines programas vykdančių mokslininkų vizitus į užsienio archyvus, tarptautines konferencijas, organizavo straipsnių į užsienio leidinius ir pranešimų vertimus į užsienio kalbas. Tai davė tam tikrų rezultatų, nes pranešimų, perskaitytų užsienio konferencijose skaičius žymiai išaugo. Instituto resursai neleidžia patenkinti visus ir visų poreikius. Mokslininkai savo iniciatyva iš dalies sprendė programų tyrimų finansavimo problemas: rengė paraiškas Švietimo mainų paramos fondui ir Lietuvos mokslo tarybos trumpalaikių vizitų konkursams. Šių institucijų lėšomis buvo finansuota dalis tyrimų užsienio archyvuose ir kelionių į tarptautines konferencijas užsienyje.

Instituto vykdomos ilgalaikės ir institucinės programos buvo finansuojamos Institutui skiriamų biudžeto asignavimų lėšomis. Kita dalis tyrimų, taip pat dalis išvykų, visos konferencijos bei vienkartinės ir tęstinių leidinių leidyba kaip ir ankstesniais metais finansuota konkursinio finansavimo būdu.

2015 m. Institute buvo įgyvendinami 37 mokslo tiriamieji ir sklaidos projektai, iš jų LMT finansuojami - 34, Kultūros ministerijos ir Kultūros paveldo departamento - 3. Lietuvos mokslo taryba finansavo 4 visuotinės dotacijos (ES struktūriniai fondai) projektus. 2015 m. buvo sėkmingai

baigti įgyvendinti likę keturi Instituto visuotinės dotacijos projektai. Gytis Piličiauskas su savo komanda sėkmingai įgyvendino projektą „Lietuvos pajūrio neolitizacija“, tyrimo rezultatus paskelbdamas straipsniuose užsienyje leidžiamuose mokslo žurnaluose, sukūręs dvi duomenų bazines. Dariaus Barono ir Stepheno Rowell'o parašyta monografija *The Conversion of Lithuania. From Pagan Barbarians to Late Medieval Christians* baigėsi dr. D. Barono vadovautas projektas „Lietuvos atsivertimas: pagonys barbarai tampa vėlyvųjų viduramžių krikščionimis“. Dr. Dariaus Staliūno vadovauto projekto „Mentaliniai žemėlapiai ir nacionalinė erdvėkūra: Lietuvos atvejis“ dalyviai savo tyrimus baigė dviem publikacijomis: Vasilijus Safronovo monografija *Nacionalinių erdvių konstravimas daugiakultūriame regione: Prūsijos Lietuvos atvejis* bei straipsnių rinkiniu *Lietuvos erdvinės sampratos ilgajame XIX šimtmetyje*. 2016 m. šios dvi knygos bus išleistos anglų kalba akademinėje leidykloje JAV. Prof. Jūratė Kiaupienė savo projektą „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės politinės kultūros fenomenas ankstyvųjų naujųjų laikų Europoje“ užbaigė parašydama monografiją, kuri, tikimės, artimiausiu metu bus publikuota ir prieinama visiems skaitytojams. Sveikiname visus projektų vadovus ir dalyvius sėkmingai svariais rezultatais baigus įtemptą darbą pirmame visuotinės dotacijos programos etape.

Lietuvos mokslo taryba 2015 m. finansavo 5 mokslininkų iniciatyva parengtus projektus, 25 Nacionalinės lituanistikos plėtros 2009-2015 m. programos projektus. Iš viso buvo finansuojami 15 mokslo tiriamųjų ir 15 sklaidos projektų, taip pat 15 trumpalaikių vizitų programos ir mokslo renginių programos projektų. 2015 m. buvo pradėta įgyvendinti tik 10 naujų LMT finansuojamų projektų, iš jų 8 „Lituanistikos plėtros“ programos, visi projektai - sklaidos ir 2 mokslininkų iniciatyva parengti (Mokslininkų grupių) projektai. 2015 m. nebuvo palankūs projektinei veiklai. Tai buvo paskutiniai „Lituanistikos plėtros 2009-2015 m. programos“ metai, todėl kvietimas buvo tik trumpiems, vienerių metų trukmės projektams. Atsižvelgdamas į tai Institutas teikė tik sklaidos projektus. Rimtiems tiriamiesiems projektams tai yra per trumpas laiko tarpas. Švietimo ir mokslo ministerijai nepatvirtinus nacionalinės mokslo programos „Modernybė Lietuvoje“, liko vienintelė galimybė tiriamųjų projektų paraiškoms teikti – mokslininkų iniciatyva parengti projektai. Tačiau LMT pasirinktas lygiavos principas – finansuotinių mokslo krypčių projektų skaičius priklauso nuo pateiktų paraiškų skaičiaus iškreipė konkurenciją ir nebuvo palankus net ir geriems projektams. Iš 6 pateiktų laimėjo tik 2 projektai, taigi sėkmės rodiklis - 33,3 proc, mažesnis nei buvo 2014 m. Sumažėjus programų, „Lituanistikoje“ konkursas buvo taip pat didesnis nei paprastai. Iš 14 Instituto pateiktų projektų laimėjo 8, sėkmės rodiklis 57 proc. Taigi pastaraisiais metais didėjant konkurencijai mažėja ir Instituto sėkmės rodiklis, nežiūrint to, pagal šį kriterijų Institutas lieka viena iš pirmaujančių institucijų Lietuvoje. Lietuvos mokslo tarybos duomenimis 2014-2015 m. pagal pateiktų projektų paraiškų sėkmės rodiklį Lietuvos istorijos institutas yra lyderis tarp visų Lietuvos mokslo ir studijų institucijų humanitarinių ir socialinių mokslų srityje (*Global attitude for global quality. Overview 2015 / Research Council of Lithuania, [2016], p. 13*).

Kadangi Institutas vykdė mažiau projektų, mažiau mokslininkų ilgesnį ar trumpesnį laiką dirbo ir projektuose: juose dirbo 26 Instituto mokslininkai (40 proc. visų mokslininkų), keturi iš jų net keliuose vienu metu, projektuose buvo įdarbinta 11 ne Instituto darbuotojų.

2015 m. projektinis finansavimas buvo mažesnis nei 2014 m. ir sudarė 531,4 tūkst. Eurų, t.y. 31,66 proc. viso Instituto biudžeto. Tuo tarpu 2014 m. projektinis finansavimas sudarė 56 proc. Instituto biudžeto (1338,1 tūkst. Eurų).



*Mokslinės publikacijos.* 2015 metai darbo rezultatais – mokslinėse publikacijose apibendrintais moksliniais tyrimais, atliktais įgyvendinant Instituto programas ir projektus, išsiskyrė stambių publikacijų gausa. Praėjusiais 2015 metais paskelbtos 26 Instituto mokslininkų parengtos publikacijos (2014 – 20; 2013 m. -17, 2012 – 27, 2011 m. – 23, 2010 m. - 25; 2009 m. – 22; 2008 m. – 23), t. y. monografijos, šaltinių publikacijos, straipsnių rinkiniai, tęstiniai leidiniai, informaciniai leidiniai (publikacijų sąrašas pridedamas). Kaip ir kasmet išleisti Instituto moksliniai žurnalai – *Lietuvos istorijos metraštis*, *Lithuanian Historical Studies*, *Lietuvos etnologija*, *Lietuvos archeologija* bei trys disertacijų tezės. Taigi rezultatais beveik pasiektas 2012 metų lygis, kurio jau buvo sunku tikėtis.

2015 m. Instituto mokslininkai išleido 12 monografijų, iš jų viena yra atnaujintas vertimas į anglų kalbą ir dar dviejų kolektyvinių monografijų dalys, 7 šaltinių publikacijas, 5 straipsnių rinkinius, 1 tęstinį leidinį ir 1 kelionių vadovą.

Džiugu, kad tęsiamas *Lietuvos istorijos* sintezės leidimas. 2015 m. Instituto leidykla išleido „Lietuvos istorijos“ X tomo 2-ą dalį ir tuo buvo baigta tarpukario Lietuvos istorijai skirto tomo leidyba. Pasirodė ir solidus Gintauto Sliesoriūno parašytas *Lietuvos istorijos VI-as tomas Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVI a. pabaigoje - XVIII a. pradžioje (1588-1733 metais)*. Raimonda Ragauskienė savo tyrimus ilgalaikėje programoje apibendrino monografijoje *Dingę istorijoje: XVI a. Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės bajorijos privatūs archyvai*. Bent keletas monografijų buvo parengta įgyvendinant daugiausia LMT finansuotus projektus, tarp jų be jau pažymėtų dotacijos projektų rezultatų, minėtinos Viliaus Ivanausko monografija *Irėmintą tapatybę: Lietuvos rašytojai tautų draugystės imperijoje*, Arūno Bubnio *Pasipriešinimo judėjimai Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais: lenkų pagrindis 1939-1945 m.*, skirta Armija Krajowa veiklai Lietuvoje. Išpūdingai savo podoktorantinę stažuotę Institute baigė Justinas Dementavičius, išleisdamas monografiją *Tarp ūkininko ir piliečio: modernėjančios Lietuvos politinės minties istorija*.

2015 m. išsiskyrė gausa publikacijų anglų kalba, kurios neabejotinai prisidės prie platesnės tarptautinės Instituto mokslininkų tyrimų rezultatų sklaidos. Marburge buvo išleista Dangiro Mačiulio ir Dariaus Staliūno monografija *Lithuanian Nationalism and the Vilnius Question, 1883-1940*. Platesnė šios monografijos versija išleista ir lietuvių kalba. Centrinio Europos universiteto Budapešte leidykla išleido kitą D. Staliūno monografiją *Enemies for a Day: Antisemitism and Anti-Jewish Violence in Lithuania under the Tsars*. Anglų kalba buvo išleista ir Ramunės Šmigelskytės–Stukienės monografija apie Mykolą Kleofą Oginskį - *Michał Kleofas Ogiński: Politician, Diplomat and Minister (1786-1794)*. Jau minėta D. Barono ir S.C. Rowell'o monografija anglų kalba pateko į daugelį svarbių pasaulio bibliotekų. Prie Instituto mokslininkų tyrimų sklaidos prisidėjo ir mūsų kolegos baltarusiai. 2015 m. Baltarusijoje baltarusių kalba išėjo esamų ir buvusių mūsų darbuotojų monografijos: Artūro Dubonio *Лейці вялікага князя літоўскага. З гісторыі ранніх дзяржаўных структур літоўскага грамадства*, S.C. Rowell'o *Уздым Літвы. Паганская імперыя ў Цэнтральнай і Усходняй Еўропе, 1295—1345* ir Antano Tylos *Скарб Вялікага Княства Літоўскага падчас Дваццацігадовай вайны (1648—1667 гг.)*.

Kasmet išleisdamas po keletą šaltinių publikacijų, Institutas neabejotinai yra istorinių šaltinių rengimo centras Lietuvoje. Ne išimtis buvo ir 2015 metai. Laimontas Karalius ir Darius Antanavičius parengė ir paskelbė eilinę Lietuvos Metrikos knygą - *Lietuvos Metrika. Kn. Nr. 17, (1530-1536); Užrašymų knyga 17*. D. Antanavičius toliau tęsė Kauno miestų aktų knygų

publikavimą, pasirodė antroji šios serijos knyga *Tarybos knyga, 1568-1570/1571 = Liber Consularis, 1568-1570/1571*. Trečiąją kitos serijos – XVII a. vidurio Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltinių – knygą išleido Elmantas Meilus - *1658 ir 1663 m. Vilniaus miesto tarybos aktų knyga*. Vėluodama, bet visgi 2015 m. data pasirodys S.C. Rowell'o parengta išskirtinė publikacija – 1522 metų Vilniaus vyskupijos vizitacijos dokumentų rinkinys. Apie tęstinumą tenka kalbėti ir minint Ievos Šenavičienės bei Dainiaus Junevičiaus parengtą 1863 m. sukilimui skirtą publikaciją *Sukilėlių būrių Žemaitijoje monografija* bei Gedimino Rudžio parengtą XX a. pirmosios pusės atsiminimų serijos knygą - Markevičius, Juozas. *Mano autobiografija: rašiau Sibire, Taišeto apyl. 1953-1956 metais*. Jau anksčiau Č. Laurinavičiaus su kolegomis pradėtą darbą skelbiant sovietinės okupacijos šaltinius, pratęsė Mindaugas Pocius, parengęs ir paskelbęs dokumentų rinkinį *Lietuvos sovietizavimas, 1944-1947 m.: VKP(b) CK dokumentai*. Taigi beveik visos šaltinių publikacijos rodo nuoseklų ir planingą darbą, užtikrinantį aukštą publikavimo kokybę.

2015 metais Instituto mokslininkai sudarė bent 5 straipsnių rinkinius. Be jau minėto vykdant visuotinės dotacijos projektą parengto straipsnių rinkinio *Lietuvos erdvinės sampratos ilgajame XIX šimtmetyje*, jubiliejiniais Mykolo Klefo Oginskio metams buvo skirtas jau antrasis Oginskių giminės politinei ir kultūrinei veiklai skirtų konferencijų pranešimų pagrindu sudarytas straipsnių rinkinys *Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje: kultūrinės veiklos pėdsakais*, sudarytoja Ramunė Šmigelskytė–Stukienė. Ilgalaikės programos „Visuomenės struktūros, socialinė sąveika ir jos poveikis valstybės raidai (Naujieji laikai)“ rėmuose atliktus tyrimus apibendrinančios tarptautinės konferencijos pranešimų pagrindu parengti straipsniai sugulė į rinkinį *Социальные группы и их влияние на развитие общества в XVI-XIX веках = Grupy społeczne i ich wpływ na rozwój społeczeństwa w XVI-XIX wieku*, kurį sudarė Tamara Bairašauskaitė. Gana artimą problematiką gvildena ir straipsniai, sudarantys prof. habil. dr. Tamarai Bairašauskaitei dedikuotas straipsnių rinkinys *Kintančios Lietuvos visuomenė: struktūros, veikėjai, idėjos*, kurį sudarė Olga Mastianica, Virgilijus Pugačiauskas ir Vilma Žaltauskaitė. Lietuvių kalba pasirodė ir ankstesniais metais lenkiškai išleistas Alvydo Nikžentaičio ir Michało Kopczyńskiego sudarytas straipsnių rinkinys *Atminties kultūrų dialogai Ukrainos, Lietuvos, Baltarusijos (ULB) erdvėje*, sulaukęs nemenko skaitytojų susidomėjimo. Pasirodė ir antrasis naujo tęstinio leidinio *XVIII amžiaus studijos* tomas, skirtas švietimo problematikai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVIII amžiuje.

Praėjusiais metais Instituto mokslininkai įvaldė ir naują žanrą, padedantį platesnę visuomenę supažindinti su istorinėmis žiniomis: Jonas Drungilas, Algimantas Katilius ir Giedrė Milerytė – Japertienė parengė ir išleido kelionių vadovą *Seinų ir Suvalkų kraštas: kelionių vadovas*.

Už svarius darbus dėkojame visiems autoriams, sudarytojams, parengėjams, tęstinių leidinių redaktoriams: Dariui Antanavičiui, Tamarai Bairašauskaitei, Dariui Baronui, Eglei Bendikaitei, Jonui Drungilui, Viliui Ivanauskui, Laimontui Karaliui, Algimantui Kasparavičiui, Algimantui Katiliui, Zigmantui Kiaupai, Laurynui Kurilai, Reginai Laukaitytei, Česlovui Laurinavičiui, Dangirui Mačiuliui, Olgai Mastianicai, Elmantui Meilui, Giedrei Milerytei-Japertienei, Alvydui Nikžentaičiui, Mindaugui Pociui, Virgilijui Pugačiauskui, Raimondai Ragauskieni, Stephenui Rowellui, Gediminui Rudžiui, Vladui Sirutavičiui, Gintautui Sliesoriūnui, Vitalijai Stravinskienei, Ramunei Šmigelskytei-Stukienei, Gediminui Vaskelai, Vilmai Žaltauskaitėi, o taip pat Arūnui Bubniui, Vyčiui Čubrinskui, Justinui Dementavičiui, Dainiui Junevičiui, Algimantui Kaminskui, Sauliui Kaubriui, Mildai Kvizikevičiūtei, Vasilijui Safronovui, Ievai Šenavičienei, Joachimui Tauberiui bei visiems kitiems, prisidėjusiems prie Instituto leidinių pasirodymo.

2015 m. mokslo bei profesiniuose leidiniuose Instituto mokslininkai ir tyrėjai paskelbė 221 publikaciją (2014 -193; 2013 – 187, 2012 – 145, 2011 m. – 215, 2010 m. – 199, 2009 m. – 201), iš jų 41, t.y. 18,5 proc. yra mažos apimties (mažiau nei 0,25 a.l.) publikacijos arba publikacijos be mokslinio aparato (tezės, anotacijos, informacijos, pratarinės, recenzijos be mokslinio aparato ir pan.), kurios vertinant Instituto veiklą nėra įskaitomos, tačiau jos yra svarbios mokslinio gyvenimo vyksmui. Tokiu būdu „įskaitinių“ publikacijų yra 180. Tai yra daugiau nei 2014 metais, bet mažiau nei 2013 metais. Galima manyti, kad tai yra „normalus“ esamam mokslininkų skaičiui publikacijų skaičius. Nors reikėtų atkreipti dėmesį, kad jis yra vis dar per mažas, jeigu taikytume mokslo ir studijų institucijų mokslinės veiklos vertinimo kriterijus, kurie reikalauja iš kiekvieno „etatinio“ mokslininko po tris įskaitines publikacijas kasmet. Akivaizdu, kad 2015 m. rezultatas nesiekia reikalaujamo skaičiaus, ypač atmetus verstines (pakartotines) publikacijas. Iš visų paskelbtų „įskaitinių“ publikacijų 128 paskelbtos recenzuojamuose leidiniuose (2014 m. – 111, 2013 m. – 131, 2012 m. – 75, 2011 m. - 86, 2010 m. – 113; 2009 m. – 114; 2008 m. – 133), o tai sudaro 71 proc. Šis rodiklis išlieka beveik nedidėjantis jau trejetą metų. Tačiau jeigu skaičiuotume visas publikacijas, tai recenzuojamos sudarytų tik nepilnus 58 proc. Tiek bendras publikacijų skaičius, tiek publikacijų skaičius recenzuojamuose leidiniuose pastaruosius keletą metų keičiasi nedaug, ypač procentine išraiška, didesnius svyravimus lemia daugiau atsitiktiniai faktoriai. Tai leidžia manyti, kad tai yra „normalus“ publikacijų skaičius esant dabartinei mokslo darbuotojų ir tyrėjų struktūrai.

2015 metais mūsų kolegai dr. Gediminui Vaskelai už monografiją *Tautiniai aspektai Lietuvos ūkio politikoje 1919-1940 metais* buvo suteikta Lietuvos banko įkurta Vlodo Jurgučio premija, skiriama geriausiems finansų ir ekonomikos istorijos darbams. 2016 m. pradžioje gavome žinią, kad ilgamečiam Instituto darbuotojui Algirdui Baliuliui už jo išpūdingus darbus, visų pirma Lietuvos istorijos šaltinių, ypač Lietuvos Metrikos, publikavimo baruose suteikta Simono Daukanto premija. Jaunojo mokslininko stipendiją, kurią skiria Lietuvos mokslų akademija, laimėjo dr. Olga Mastianica. Sveikiname visus mūsų laureatus ir linkime jiems kūrybinio įkvėpimo naujiems darbams.

**Tarptautiškumas.** Tarptautiškumo požiūriu 2015 m. galima laikyti tam tikro persilaužimo metais. 2015 m. Institutas kaip partneris aktyviai dalyvavo teikiant paraiškas HERA bei HORIZONTAS 2020 konkursams. Ypatingai džiugu, kad vienas iš teiktų projektų („Kultūrinė opozicija: buvusių sovietinių šalių opozicijos kultūrinio paveldo suvokimas“ [Cultural Opposition: Understanding the Cultural Heritage of Dissent in the Former Socialist Countries]), kuriam vadovauja Vengrijos MA Humanitarinių mokslų tyrimo centras, laimėjo Horizon 2020 konkursą ir bus finansuojamas 2016-2018 m. Tokiu būdu Institutas turės tarptautinį projektą, kuris atsispindės ir finansinėse ataskaitose. Be minėtojo, toliau bus tęsiami ankstesni tarptautiniai projektai bei kai kurios naujos tarptautinės veiklos.

Nuo 2012 m. Lietuvos istorijos institutas dalyvauja tarptautiniame moksliniame projekte „Kasdienybė Antrojo pasaulinio karo metais“ (projektą koordinuoja Herderio institutas Marburge (Vokietija)). 2015 m. baigtas pirmasis projekto etapas. LII taip pat, kaip ir ankstesniais metais, dalyvavo tarptautinio mokslinių institucijų tinklo NISE (National movements and intermediary structures in Europe (Tautiniai judėjimai ir tarpinės struktūros Europoje)) veikloje. Nuo 2012 m. su

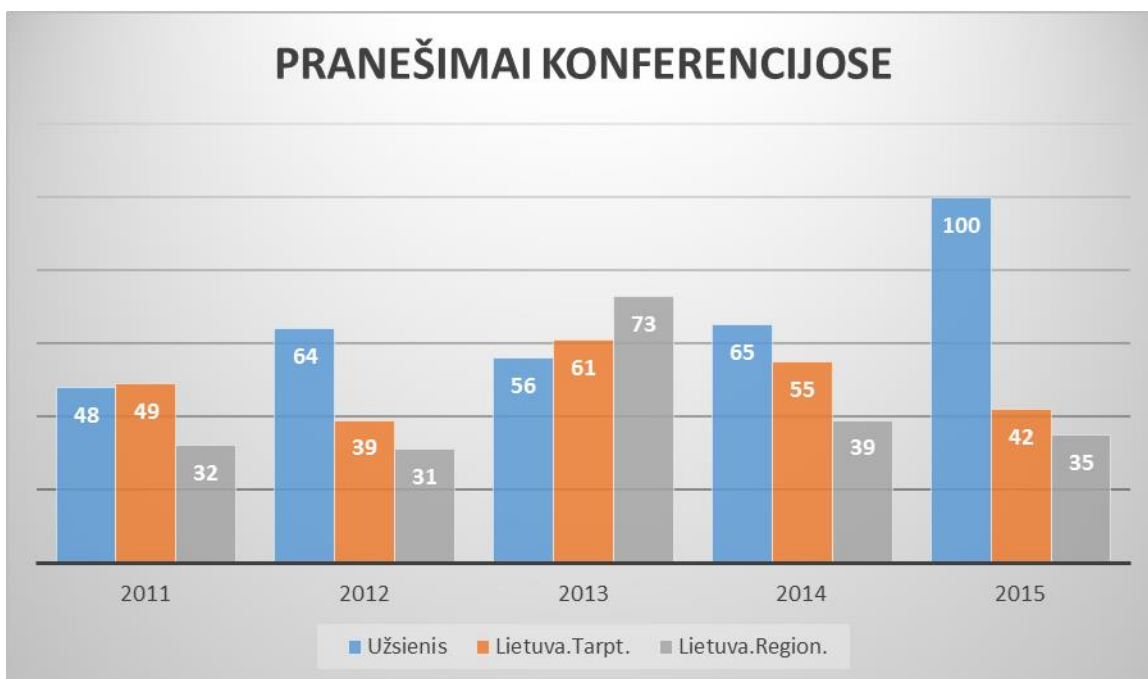
Varmijos Mozūrijos universitetu Olštyno igyvendinamas 4 metų projektas „Atminties kultūros urbanistinėse erdvėse: Klaipėdos ir Olštyno atvejais“ (vadovas Alvydas Nikžentaitis). Su Varšuvos valstybiniu archeologijos muziejumi rengiama bendra M. Brenšteino rankraščio publikacija (projekto koordinatore Lietuvoje – R. Banytė – Rowell). LII mokslininkai dalyvauja Šiaurės rytų instituto (Vokietija) projekte „Pabaltijys. Vieno Europos regiono istorija“. Etnologijos skyriaus mokslininkai igyvendina bendrą projektą su Bulgarijos MA Etnologijos ir Folkloro tyrimų institutu „Contemporary Festivity in Bulgaria and Lithuania – from Traditional Culture to Post-Modern Transformations“ (Šiuolaikinės šventės Bulgarijoje ir Lietuvoje: Nuo tradicinės kultūros iki postmodernių transformacijų, vadovai Ž. Šaknys ir E. Anastasova, 2015-2017 m.). 2015-2019 m. LII dalyvauja COST programos projekte "Lyginamoji konspiracijos teorijų analizė" (COST-D-16006). D. Daukšas įsitraukė į Rytų Suomijos universiteto (UEF) vykdomą tyrimų projektą „Inequalities of mobility: relatedness and belonging of transnational families in the Nordic migration space“ (projektą finansuoja Suomijos Akademinė. 2015 09 01–2019 08 31). O. Mastianica dalyvavo net dvejuose projektuose Japonijoje: Kobės universiteto projektas „Formation of Modern Russian Nationalisms through Interactions with Nations of the Western Part of the Russian Empire“ (2015-2017 m., vadovas – Yoko Aoshima) ir projektas „A Social History of Cultural Interactions among Nations of the Eastern Part of Europe“ (finansuoja Kitagawa fondas, 2015 m.).

2015 m. Instituto atstovai dalyvavo Rusijos-Lietuvos istorikų komisijos ir Lietuvos-Lenkijos vadovėlių komisijų veikloje.

2015 m. Institutui buvo sėkmingi publikacijų užsienyje srityje. Kaip minėta, CEU Press ir Herderio institutas išleido dvi LII mokslininkų monografijas; 2015 m. išėjo net trys esamų bei buvusių LII darbuotojų knygos baltarusių kalba; Journal of Baltic Studies buvo publikuoti 2 (Č. Laurinavičiaus bei V. Petronio), o „Ab Imperio“ – trys straipsniai (O. Mastianicos, Z. Medišauskienės bei D. Staliūno); V. Petronis kartu su bendraautoriumi paskelbė straipsnį „Nationalities papers“ žurnale, archeologai G. Motuzaitė-Motuzevičiūtė Keen bei G. Piličiauskas kartu su bendraautoriais paskelbė atitinkamai tris ir du straipsnius prestižiniuose archeologiniuose žurnaluose, etnologas Ž. Šaknys - pripažintame antropologijos žurnale „Folklore. Electronic Journal of Folklore“. Apskritai Instituto mokslininkai vis drąsiau teikia savo straipsnius ne tik užsienio leidiniams, bet ir leidiniams, referuojamiems Thomsom Reuters ISI Web of Science duomenų bazėje, ypač tai pasakytina apie archeologus, taip pat XX a. istorijos tyrėjus. Tačiau vertinant bendrąją mokslo publikacijų užsienyje skaičių 2015 m. nebuvo išskirtiniai. Instituto mokslininkai užsienio mokslo žurnaluose ar straipsnių rinkiniuose paskelbė 49 straipsnius, viena daugiau nei 2014 m. (2014 m. – 48, 2013- 37, 2012-38, 2011 m. - 43, 2010 m. - 43 publikacijos), tai sudaro 27,2 proc. „įskaitinių“ publikacijų ir yra šiek tiek mažiau nei 2014 metais (32 proc.), bet daugiau nei būdavo ankstesniais metais.

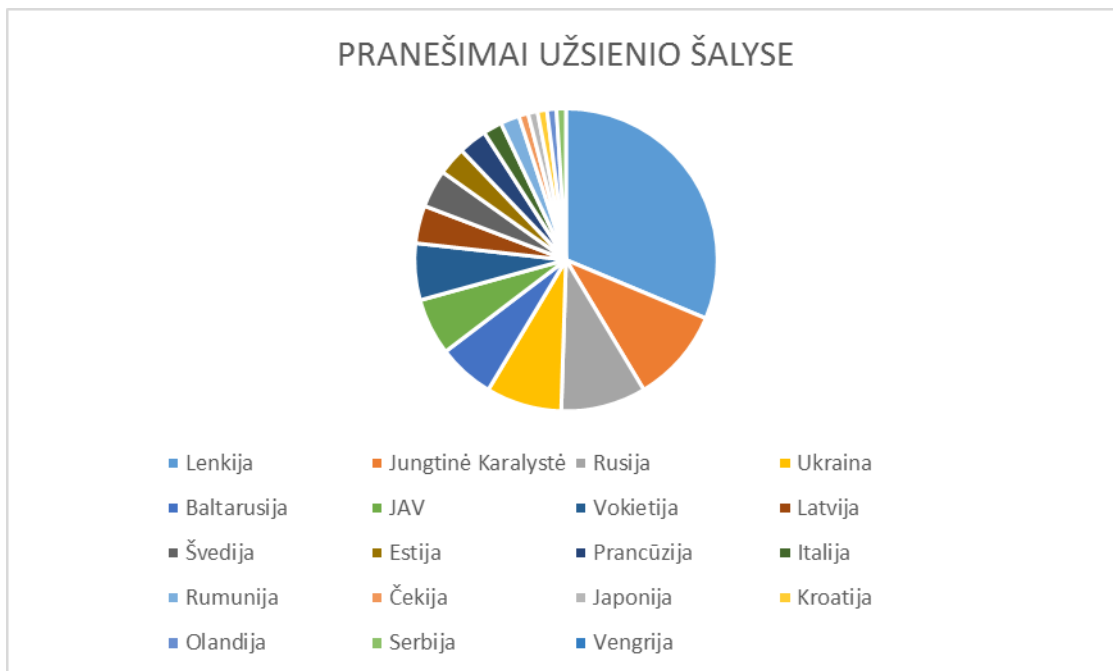
Skirtingai nei mokslo publikacijų srityje, 2015 m. išsiskyrė tarptautinėse konferencijose, ypač užsienyje, perskaitytų pranešimų gausa. Tarptautinėse konferencijose Lietuvoje ir užsienyje iš viso perskaityti 142 pranešimai, dar 35 pranešimai regioninėse konferencijose Lietuvoje. Lietuvoje tarptautinėse konferencijose perskaityti 42 pranešimai (2014 – 55, 2013 – 61, 2012 – 39, 2011 m. 49), o užsienyje – 100 (2014 – 65, 2013 – 56, 2012 – 64, 2011

m. – 48). Tai pats didžiausias užsienyje perskaitytų pranešimų skaičius per keletą pastarųjų metų ir, tikėtina, per visą Instituto istoriją.



47 Instituto mokslininkai perskaitė 100 pranešimų Baltarusijoje (6), Čekijoje (1), Estijoje (3), Italijoje (2), Jungtinėje Karalystėje (10), JAV (6); Japonijoje (1), Kroatijoje (1), Latvijoje (4), Lenkijoje (31), Olandijoje (1), Prancūzijoje (3), Rusijoje (9), Rumunijoje (2), Serbijoje (1), Švedijoje (4), Ukrainoje (8), Vengrijoje (1), Vokietijoje (6).

Aktyviausiai konferencijose užsienyje dalyvavo Rasa Čepaitienė (6), Darius Staliūnas (6), Giedrė Motuzaitė Matuzevičiūtė (5), Vilius Ivanauskas (5), Jūratė Kiaupienė (5), Ramunė Šmigelskytė-Stukienė (5), Saulius Grybkauskas (4), Eglė Bendikaitė (3), Agnė Čivilytė (3), Regina Laukaitytė (3), Gytis Piličiauskas (3) ir Vitalija Stravinskienė (3).



Tarptautinei tyrimų rezultatų sklaidai pasitarnavo ir mūsų pačių rengiamos tarptautinės konferencijos Lietuvoje ir užsienyje.

2015 m. Institutas tęsė bendrų su užsienio partneriais konferencijų tradiciją. 2015 m. įvyko net šešios tokios konferencijos. Jau pačioje metų pradžioje – sausio 7-9 d. Uppsalos universitete (kartu su kitais 6 partneriais iš užsienio, bendradarbiaujant ir LII, įvyko mokslinė konferencija „Tarpetninės koalicijos valstybių viduje ir peržengiant valstybių sienas“. LII tradiciškai dalyvavo ir institutui „Palityczna sfera“ gegužės 15-16 d. Minske organizuojant konferenciją „Už sovietinio kanono: Politinė rezistencija, akademinė ir meninė autonomija vėlyvuju sovietmečiu (XX a. 7-9 deš.)“. Kovo 20-21 m. kartu su Londono universitetiniu koledžu LII suorganizavo konferenciją Londone „Mikroistorijos: socialiniai ir kultūriniai santykiai LDK (1387-1795)“. Šiame renginyje daugiausia dalyvavo jaunosios kartos istorikai. LII buvo ir birželio 9-10 d. Varšuvoje vykusios konferencijos „Lokalinių reikalų bei problemų rate: Politinis bajoriškosios provincijos gyvenimas Lenkijos Karalystėje ir Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XVI-XVIII a.“ bendraorganizatorius. Birželio 18-19 d. Ciechanowiec'e kartu su įvairiomis Lenkijos institucijomis bei organizacijomis surengta konferencija „Karas ir žmonės. Visuomeniniai I pasaulinio karo aspektai Rytų Europoje“. Tęsdamas bendradarbiavimą su Lenkijos Mokslų akademija Krokuvoje, Institutas spalio 23-24 d. prisidėjo prie konferencijos „Lenkijos Karalystės ir Lietuvos parlamentarizmas (XV-XVIII a.)“ surengimo.

Etnologijos skyrius lapkričio 5-6 d. surengė tarptautinę konferenciją vienos iš skyriuje vykdomų programų rėmuose „Miestas ir jo gyventojai etnologinių tyrimų perspektyvoje: šventės ir laisvalaikis“. 2015 m. tęsta ir sovietologinių konferencijų „Vilniaus simpoziumas“ tradicija: lapkričio 12-13 d. įvyko tarptautinė konferencija „Etninio partikuliarizmo reguliavimas sovietinėse periferijose“ doktrina, praktika ir kelias į postsovietinę transformaciją“.

LII buvo ir vienas iš šių tarptautinių konferencijų, vykusių Lietuvoje, organizatorius: „Mykolas Kleopas Oginskis: asmenybė ir epocha“ (rugsėjo 17 d., kartu su Nacionaliniu muziejumi Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai (NMLDKVR) ir Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejumi); „Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje: iššūkiai, laimėjimai, netektys“ (rugsėjo 18 d. su VDU ir NMLDKVR); „Kunigaikščiai Radvilos: garsiausia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų giminė“ (lapkričio 12-14 d. kartu su VU, NMLDKVR; partneriai Lietuvos Respublikos ambasada Lenkijos Respublikoje ir Lenkijos institutas Vilniuje). LII taip pat parėmė Lietuvos nacionaliniame muziejuje gegužės 7-8 d. vykusių tarptautinę konferenciją „Kova dėl istorijos: Vilniaus senienų muziejus (1855-1915).“

Balandžio 29–30 d., Klaipėdoje kartu su KU buvo surengta kasmetinė istorikų doktorantų konferencija. Tokia konferencija planuojama ir 2016 m. Vasario 5 d. LII LDK skyrius surengė seminarą-diskusiją „Lietuvos kultūros istorijos erdvės“.

Taigi, 2015 m. LII surengė arba dalyvavo rengiant 12 tarptautinių konferencijų Lietuvoje bei užsienyje; taip pat įvyko du seminarinio tipo renginiai.

Plėtojant tarptautinius ryšius remtasi sutartimis su užsienio mokslo institucijomis.

Institutas turi veikiančias bendradarbiavimo sutartis su šiomis užsienio švietimo bei mokslo institucijomis: Adomo Mickevičiaus universitetu Poznanėje, Lenkijos MA Tadeuszo Manteuffelio istorijos institutu, M. Koperniko universiteto Torunėje Istorijos fakultetu, Rusijos MA Visuotinės istorijos bei Rusijos MA Rusijos istorijos institutais, Herderio institutu Marburge (Vokietija), Ukrainos nacionalinės mokslų akademijos Ukrainos istorijos institutu, Lenkijos mokslų akademijos Krokuvoje II Istorijos-filosofijos skyriumi (2015 m. sutartis buvo atnaujinta), Valstybiniu Baltarusijos universitetu Minske bei Lenkijos MA Mokslo istorijos institutu, Rusijos MA Archeologijos institutu, Vidurio Rytų Europos istorijos ir kultūros humanitarinių mokslų centru Leipcige (Vokietija) bei Latvijos universiteto Latvijos istorijos institutu. 2015 m. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Ukrainos nacionaliniu rezervatu „Ternopilio pilys“ (Ukraina).

LII taip pat yra pasirašęs sutartį su Ukrainos archeologijos institutu, Podolės Kameneco miesto taryba, Nacionaliniu istoriniu-architektūriniu draustiniu „Кам’янець“, Nacionaliniu I. Ogienkos universitetu, Valstybiniu istoriniu muziejumi-draustiniu Podolės Kamenece, dėl bendradarbiavimo Podolės Kameneco istorinio-archeologinio paveldo mokslinių tyrimų srityje.

2015 m. buvo pradėtos (bet nebaigtos) derybos dėl sutarčių pasirašymo su Baltarusijos MA Istorijos institutu, Šlezvigo-Holšteino krašto muziejumi Gottorf pilyje.

Kaip ir ankstesniais metais LII mokslininkai sėkmingai naudojo mainų su Lenkijos mokslo įstaigomis bei Herderio institutu Vokietijoje programomis.

Ankstesnių metų pastangos plėtoti tarptautiškumą pradeda duoti rezultatus. Tai rodo tiek užsienio leidyklose išleistos monografijos, užsienio mokslo žurnaluose publikuojami straipsniai, žymiai padidėjęs dalyvavimo tarptautinėse konferencijose užsienyje aktyvumas, tiek po ilgų nesėkmingų pastangų laimėti bendri tarptautiniai projektai, tiek ir pavienių mūsų mokslininkų įsitraukimas į projektus užsienyje.

### **Doktorantūra. Ryšiai su aukštosiomis mokyklomis ir dalyvavimas studijų procese.**

2015 m. baigėsi 2011 m. patvirtintų bendrų doktorantūros komitetų darbas - istorijos krypties doktorantūros su Vilniaus universitetu, ir etnologijos krypties - su Vytauto Didžiojo universitetu. Deja, iš visų trijų įstojusių pirmosios laidos doktorantų studijas baigė tik vienas – Andrej Ryčkov, parengęs disertaciją „*Valdovo išdavystės samprata Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje XIII a. pabaigoje – XVI a. viduryje*“ (vadovas – dr.A.Dubonis). Disertacijos gynimas numatytas 2016 metais. 2015 m. buvo apgintos paskutinės disertacijos, parengtos pagal senąjį doktorantūros įstatymą bendroje doktorantūroje su Klaipėdos universitetu: labai sėkmingai disertaciją „Vilniaus erdvinė struktūra viduramžiais“ apgynė Oksana Valionienė (vadovas dr.K.Zavadskas), disertaciją „Sovietų saugumo veikla prieš lietuvių išėviją 1945-1991 m.“ Darius Juodis (vadovas dr.Č.Laurinavičius) ir disertaciją „Vilnius sovietmečiu: ideologija ir miesto tapatumo formavimas (1940-1988)“ Živilė Mikailienė (vadovas habil.dr.A.Nikžentaitis). Sėkmingai disertaciją „Vilniaus miesto katalikiškoji dalis XIV – XVI amžiaus pradžioje“ Klaipėdos universitete apgynė ir mūsų kolegė Irma Kaplūnaitė (vadovas dr. G. Zabiela).

Doktorantūros studijas Institute tęsė istorikai Juozapas Paškauskas, Eglė Deveikytė, Gabrielė Jasiūnienė, Arūnas Astramskas, Rūta Grišainaitė ir Monika Šipelytė, etnologai Inga Zemblienė, Jonas Tilvikas ir Viktorija Varanauskaitė, archeologai Mantas Daubaras, Monika Žemantauskaitė ir Saulius Sarcevičius. 2015 m. į istorijos krypties doktorantūros studijas priimti 4 doktorantai - Ramūnas Šmigelskas, Justina Sipavičiūtė, Vilija Ralytė, Daiva Milinkevičiūtė, į etnologijos krypties 1 - Audronė Daraškevičienė. 2015 metų pabaigoje Institute doktorantūroje studijavo 17 doktorantų (13 – istorijos, 4 – etnologijos kryptių).

Instituto mokslininkai aktyviai dalyvavo rengiant jaunus mokslininkus: 13 mokslininkų vadovavo 21 doktorantui (D. Antanavičius, T. Bairašauskaitė, R. Čepaitienė, A. Dubonis, V. Juodagalvis, J. Kiaupienė, L. Kurila, R. Miknys, E. Rimša, R. Paukštytė – Šaknienė, V. Savoniakaitė, V. Sirutavičius, D. Staliūnas); buvo 17 Gynimo tarybų, Gynimo komisijų ar komitetų vadovais ar nariais, opanavo 3 disertacijas.

Sukauptos žinios ir patirtis perteikiami studentams ir magistrams. Dvidešimt Instituto mokslininkų, t.y. beveik kas trečias, dėstė Lietuvos ir užsienio aukštosiose mokyklose: Vilniaus universitete (T. Bairašauskaitė, E. Bendikaitė, R. Čepaitienė, L. Kurila, G. Motuzaitė Matuzevičiūtė, A. Railaitė – Bardė, E. Rimša, V. Sirutavičius, D. Staliūnas, A. Strimaitienė, R. Vengalis) Lietuvos edukologijos universitete (R. Šmigelskytė–Stukienė, A. Svarauskas); Klaipėdos universitete (Č. Laurinavičius, R. Miknys, D. Staliūnas); Kauno Vytauto Didžiojo universitete (J. Kiaupienė), Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje (E. Meilus, V. Pugačiauskas); Lenkijoje Europos aukštojoje teisės ir administracijos mokykloje (A. Prašmantaitė). Tokiu būdu mokslinių tyrimų metu įgytos žinios yra tiesiogiai panaudojamos studijų procese, ko ypač reikalauja įvairūs užsienio ekspertai, pabrėžiantys mokslinių tyrimų ir studijų vienybę.

Institute mokslinio tiriamojo darbo praktiką atliko 5 Vilniaus universiteto studentai.

### **Socialinė ir kultūrinė plėtra. Mokslinių tyrimų sklaida visuomenėje**

Įgyvendinant Instituto veiklos tikslą „bendradarbiauti su valdžios, visuomenės ir verslo atstovais, vykdyti lituanistinių mokslinių tyrimų, socialinės ir kultūrinės plėtros



užsakomuosius darbus, teikti metodologinę, metodinę ir kitą pagalbą“ toliau buvo bendradarbiaujama su nuolatiniais socialiniais partneriais - Lietuvos Respublikos Seimu, Lietuvos Respublikos ambasadamis Maskvoje, Minske, Varšuvoje, Berlyne, Vašingtone, Otavoje bei Londone.

Bendradarbiaujant su Lietuvos respublikos Seimui surengta paroda „Gruzijos užsienio politikos pėdsakai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje 1495–1497 metais“ Lietuvos respublikos seimo Europos informacijos biure 2015 m. kovo 10 d. – ekspozicijai parengta vaizdinė medžiaga ir istorinis tekstas iš Lietuvos Metrikos knygos Nr. 5: 1495 metų Gruzijos karaliaus Konstantino II (1478–1505) pasiuntinybės dokumento, adresuoto Ispanijos karalienei Izabelei Katalikiškajai (1474–1504), nuorašo vertimas į lietuvių kalbą.

Bene plačiausiai nuskambėjęs 2015 m. įvykis buvo kunigaikščio Mykolo Kleopo Oginskio 250-ųjų gimimo metinių šventimas. Dalyvauta Jubiliejinėje programoje „M. K. Oginskis: tėvynei skiriu turtus, darbus ir gyvenimą“. Ir čia didžiausią darbą nuveikė pagrindinė M. K. Oginskio veiklos tyrinėtoja R. Šmigelskytė–Stukienė, kuri ne tik surengė paskaitų ciklą per nacionalinę televiziją (LRT), viešų paskaitų ciklą apie M. K. Oginskį muziejuose, bibliotekose, bet ir oginskianos tema perskaitė daugybę paskaitų visoje Lietuvoje, dalyvavo daugelyje renginių.

Skleidžiant istorijas žinias Lietuvos visuomenei 2015 m. nuveikti ir kiti darbai. Kartu su Lietuvos nacionaliniu muziejumi buvo organizuojami *Etninės kultūros vakarai 2014–2015*, skirti Etnografinių regionų metams.

Institutas jau trečią kartą dalyvavo mokslo populiarinimo šventėje „Tyrėjų naktis“, savo tyrimus visuomenei įdomiais rakursais pristatė A. Dubonis, R. Čapaitė, G. Motuzaitė Matuzevičiūtė, D. Vilimas. Buvo pratęstas paskaitų ciklas „Vilniaus skaitymai. 2015“. Instituto mokslininkai prisidėjo rengiant seminarą Europos paveldo dienų organizatoriams ir skaitė pranešimus jame. Turizmo informacijos centro prašymu skaitė paskaitas gidams ir turizmo specialistams.

Kaip paprastai aktyviai dalyvauta regioninėse konferencijose įvairiose Lietuvos vietovėse, jose perskaityti 35 pranešimai. Instituto tyrėjai buvo aktyvūs ir matomi viešajame diskurse: perskaitytos 70 viešų paskaitų visuomenei, surengti 9 LII išleistų knygų pristatymai, paskelbta 19 mokslo populiarinimo straipsnių, dalyvauta 89 TV ir radijo laidose, diskusijose, duota interviu žiniasklaidai. Pagal viešų pasisakymų skaičių jau ne pirmus metus nepralenkiamas buvo Algimantas Kasparavičius, įvairia sklaidos veikla išsiskyrė Č. Laurinavičius ir O. Mastianica, 2015 m. matoma buvo ir R. Šmigelskytė–Stukienė. Apskritai populiarinant istorijos mokslo žinias visuomenėje vienaip ar kitaip dalyvavo 42 Instituto tyrėjai. Dėkojame visiems už šį nesavanaudišką paprastai neatlyginamą darbą.

Instituto mokslininkai parengė 14 pažymų ir ekspertinių išvadų Lietuvos valstybinėms ir savivaldybių institucijoms.

Kaip ir kasmet Instituto mokslininkai buvo aktyvūs įvairių valstybinių komisijų, ekspertų grupių, tarybų veikloje. Lietuvos ir tarptautinių ar užsienio institucijų veikloje dalyvavo 26 Instituto mokslininkai.

### **Darbuotojų mobilumas.**

Mokslininkų galimybė išvykti stažuotis į užsienį, padirbėti užsienio archyvuose ir bibliotekose visada buvo ir tam tikru mastu lieka sunkiai sprendžiama problema. Bendradarbiavimo sutartys su užsienio partneriais tapo prielaida sukurti ir išlaikyti Instituto mainų programą, kurios dėka kasmet keletas mokslininkų išvyksta į Lenkiją ir Vokietiją. 2015 m. pagal mokslinių mainų su Lenkijos MA Istorijos ir Mokslo istorijos institutais programą 6 mokslininkai dirbo Varšuvos archyvuose (R. Ragauskienė, I. Ilarienė, A. Čepaitienė, R. Banytė-Rowell, V. Tumėnas, J. Kiaupienė). Marburge stažavosi V. Ivanauskas. 2015 m. pabaigoje MITA lėšomis ilgalaikių programų finansavimui paremti 4 mokslininkų trumpalaikiai vizitai į Minską, Krokuvą, Poltavą (S. Grybkauskas, I. Ilarienė, G. Vaitkevičius, M. Adomaitis, iš dalies J. Drungilas). Tačiau nebuvo galimybės paremti ilgesnės trukmės vizitų, kurių poreikis yra didžiausias, ypač į Rusiją.

Dideles mobilumo galimybes suteikė Lietuvos mokslo tarybos finansuojami projektai. Būtent projektų lėšomis finansuota 15 tyrėjų 23 išvykos Lietuvoje ir užsienio šalyse: ekspedicijos, darbas archyvuose ar medžiagos rinkimas, dalyvavimas konferencijose (6). Tačiau projektų lėšomis dažniausiai finansuojami trumpalaikiai vizitai. Ilgalaikes stažuotes, iki 3 mėn. trukmės, darbui užsienio archyvuose finansuoja Švietimo mainų paramos fondas, deja, jų geografija siaura – Lenkija ir Baltarusija. 2015 m. ŠMPF stažuotčių programa pasinaudojo D. Antanavičius, R. Čapaitė, A. Stankevič, G. Zujienė. Pagal Lietuvos mokslų akademijos mainų programą į Lenkiją vyko R. Čapaitė, trumpalaikio vizito į Baltarusiją – R. Šmigelskytė-Stukienė ir Mindaugas Klovas.

Institutas, vienokiu ar kitokiu mastu, kiek leido jo finansinės galimybės, parėmė apie 43 vizitus į užsienio šalis dalyvauti konferencijose.

Savo ruožtu Institute 2015 m. stažavosi 4 mokslininkai, visi jie iš Lenkijos.

### **Mokslo infrastruktūra.**

*Leidybinė veikla.* 2015 m. kaip ir ankstesniais metais Instituto leidybinė veikla buvo sudėtinė LMT finansuojamų projektų įgyvendinimo dalis. Absoliuti dauguma Instituto išleistų leidinių - 23 - buvo finansuojami iš šių projektų. Po vieną leidinį parėmė Kultūros ministerija, Užsienio reikalų ministerija ir Kultūros paveldo departamentas.

2015 m. įvairiose leidyklose buvo išleisti 36 su Instituto vardu susiję leidiniai (Lietuvos istorijos instituto darbuotojų parengti, Instituto periodiniai leidiniai ir pan.) (2014 -28, 2013 – 25, 2012 – 33, 2011 m. -31, 2010 m. – 39 ; 2009 m. – 30 ; 2008 m. – 31; 2007 m. – 29). Iš jų 30 monografijos, šaltinių publikacijos, straipsnių rinkiniai, periodiniai leidiniai, 1 kelionių vadovas ir 2 leidinių pavidalą įgavę disertacijos, 3 disertacijų tezės. LII leidykla išleido 28 leidinius (2014 - 23, 2013 – 15, 2012 – 19, 2011 m. – 22, 2010 m. išleista 20, 2009 m. – 22 leidiniai).

2015 m. išleisti 5 Instituto žurnalų numeriai ar tomai: *Lietuvos istorijos metraštis* (2 numeriai), *Lietuvos archeologija*, *Lithuanian Historical Studies*, *Lietuvos etnologija* ir tęstinis leidinys *XVIII amžiaus studijos*. Tikrai sutelktai dirbo Instituto leidybos grupė, vadovaujama Mindaugo Maskoliūno. Jo pastangomis iš esmės keičiasi leidyklos darbo pobūdis ir stilius, pastebimai auga leidybos kultūra, leidinių meninis lygis.

*Biblioteka.* 2015 m. biblioteka jau dirbo normaliu ritmu. Bibliotekos fondais naudojosi 72 instituto darbuotojai bei 3 doktorantai ir 182 kitų mokslo ir švietimo įstaigų darbuotojai bei studentai (bibliotekos fondais – 55, rankraštyno fondais – 127). Bendras apsilankymų (lankytojų) skaičius – 2095. Bibliotekos ir rankraštyno vartotojams viso buvo išduota 8876 fiz. vnt. leidinių (iš bibliotekos fondų – 2732 fiz. vnt.; iš rankraštyno fondų – 6144 fiz. vnt.). Bibliotekos darbuotojai darė kopijas vartotojams: nuskenuoti 1446 vaizdai. Skaitytojų prašymų padaryta 451 leidinių

kopija. Per 2015 metus bibliotekos elektroninis katalogas papildytas 1938 egzempliorių įrašų. Gautos 329 informacinės užklauskos iš vartotojų, 98 iš jų elektroninėmis priemonėmis.

Bibliotekos rankraštyno darbuotojai 2015 metais priėmė ir su fonduose saugoma medžiaga bei naudojimosi taisyklėmis supažindino VU archeologijos specialybės I kurso studentus ir Lietuvos edukologijos universiteto Istorijos fakulteto istorijos specialybės studentus.

Vadovaujantis „Lietuvos istorijos instituto naudojimosi biblioteka taisyklių“ 11 punktu, pagal kurį vieną kartą per metus vartotojas privalo atnešti į biblioteką perregistravimui išduotus leidinius, nuo 2015 m. spalio mėn. 15 d. vyko leidinių perregistravimas. Skaitytojai buvo informuoti el. paštu (ir ne po vieną kartą) ir/ar žodžiu. Iš 50 leidinius panaudai paėmusių skaitytojų, visus leidinius persiregistravo 7, tik dalį leidinių persiregistravo – 36, nei vieno leidinio nepersiregistravo – 7 skaitytojai. 2015 m. instituto darbuotojai, pasibaigus darbo sutarčiai ar ją nutraukus, bibliotekai liko skolingi 18 egz. leidinių.

Toliau vyko bibliotekos fondų komplektavimas. Bibliotekos fondas 2015 m. buvo papildytas 743 fiz. vnt. leidinių (pagrindiniai šaltiniai: dovanos -270 fiz. vnt., mainai -184 fiz. vnt., Lietuvos istorijos instituto leidiniai -148 fiz. vnt., 37 pav., pirkimas - 100 fiz. vnt., prenumerata - 42 fiz. vnt. ir 2 komplektai). 2015 metais leidinių mainai vyko su 29 institucijomis (Lietuvoje – 6; Lenkijoje - 11, Vokietijoje – 7, Latvijoje – 2, Ukrainoje, Moldovoje, Suomijoje – po 1). Mainais perduota 141 egz. Lietuvos istorijos instituto išleistų leidinių.

2015 m. pabaigoje bibliotekos rankraštyne buvo 76 fondai. Sudarytas naujas fondas „Geologas Antanas Pečkaitis“ (Nr. 76). Papildyti 6 fondai (nr. 1, 6, 17, 56, 67, 73). Rankraštyno fondas 2015 m. buvo papildytas 600 fiz. vnt. rankraščių.

Per Lietuvos mokslinių bibliotekų asociaciją, vykdam projektą „eMoDB.LT2: elektroninių mokslo duomenų bazių atvėrimas Lietuvai – antrasis etapas“ Lietuvos istorijos institutas turi priėjimą prie 5 duomenų bazių: EBSCO Publishing viso teksto mokslinių straipsnių duomenų bazių [paketo](#); Emerald Management eJournals Collection; Taylor & Francis ir Refworks - įrankis, skirtas bibliografinėi el. informacijai tvarkyti; [Credo Online Reference Service](#) - sukaupta per 3 mln. viso teksto įrašų iš daugiau nei 600 žinytų, žodynų, enciklopedijų.

2015 m. toliau buvo tęsiamas Instituto internetinio puslapio tvarkymas, sukurtos Instituto leidžiamų žurnalų ir tęstinių leidinių svetainės. Sukūrus institucinę talpyklą atsirado galimybė į ją talpinti didesnius suskaitmenintų dokumentų kiekius. Pirmajame darbų etape į talpyklą buvo įkelti kelių paskutiniųjų Instituto leidžiamų žurnalų numerių skaitmeniniai variantai. 2016 m. šį darbą numatoma tęsti. Tikslas yra talpykloje patalpinti visus Instituto žurnalų ir kai kurių tęstinių leidinių suskaitmenintus numerius atvirai prieigai, taip pat visi naujausi šių leidinių numeriai bus prieinami elektroniniu pavidalu.

### **Finansinė Instituto būklė 2015 m.**

2015 metams Institutui pagal programą „Lietuvos visuomenės ir valstybės raida iki XXI a. pradžios“, iš kurios finansuojama beveik **visa Instituto mokslinė ir ūkinė veikla, buvo skirta**

**1109,8 t. eurų** (biudžetinis finansavimas) palyginimui: 2014 m. – 1002,7 eurai, 2013 m. – 916,9 eurai.

2015 metais ūkiskaitinės lėšos sudarė 17,6 t. eurų, (7 sutartys, iš jų viena sutartis tęstinė)

Už parduotas knygas gauta – 24,6 t. eurų (su pridėtinės vertės mokesčiu).

**Viso gauta ir sumokėta į biudžetą ūkiskaitinių lėšų 2015 metais 37347 eurai** (sudaroma atskira sąmata-„pajamų įmokos“ ir įvardijamos kaip biudžetinės lėšos).

**2015 metų projektai - gauta –531,4 t. eurų** (2014 m. – 1338,1 t. eurai, 2013 m. –1134,3 t. eurai , 2012 m. – 873,5 t. eurai)

Projektinių lėšų iš LMT gauta – 373,3 t. eurų (44 sutartys iš jų 9 sutartys išvykų rėmimas ir 1 sutartis konferencijoms):

LMT (pagal ES projektus) –113,1 t. eurų (5 projektai)

LMT stažuotojams – 14,2 t. eurų,

Kultūros ministerija – 14,0 t. eurų,

Mokslo inovacijų agentūra- 7,9 t. eurų,

Kultūros paveldo departamentas – 8,9 t. eurų.

**Iš viso 2015 m. gautas finansavimas sudarė 1678,5 t. eurų** ir įgyvendinti 63 projektai ir programos.

2015 metams iš 1109,8 t. eurų skirtų asignavimų buvo patvirtinta: 767,0 t. eurai darbo užmokesčiui ir 236,8 t. eurų socialinio draudimo įmokoms. Buvo planuojamas lėšų trūkumas darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms, tačiau buvo sutaupyta dėl mokamo atlyginimo iš LMT projektų. Už LMT projektų aptarnavimui skirtas lėšas buvo mokama už šildymą, elektros energiją, telefonus ir kitos ūkinės išlaidos, nupirkta prekių.

**Skirtų biudžetinių lėšų panaudojimas 2015 m.** palyginti su 2014, 2013, 2012 m. išlaidomis (eurais):

	2015	2014	2013.	2012
VISO: iš jų	1109831	1002664	916937	873783
Darbo užmokestis	767022	705224	644375	630792
Soc. draudimo. įmokos	236764	218489	207831	195435

Doktorantai	47001	34088	30236	29164
Šildymas	11821	2316	3186	0
Elektros energija	6238	955	347	1708
Ryšiai	1249	608	290	290
Transporto išlaikymas	3413	1390	1367	1680
Ilgalaikio turto įsigijimas	7019	0	0	0
Kitos prekės	2857	4026	4779	2085
Komandiruotės (mainai)	7127	7240	3794	1796
Vandentiekis, kitos paslaugos	108	319	232	0
Kitos paslaugos,	18741	7645	5532	4605
iš jų:				
autorinės sutartys	2600	0	1332	3446
mainai	1245	608	695	955
kitos išlaidos	14896	7037	3504	202

### **Pabaiga.**

Apibendrinant pažymėtina, kad 2015-ieji metai Institutui buvo sėkmingi ir rezultatyvūs: ekspertai palankiai įvertino Instituto veiklą, pasiekėme puikių mokslinių rezultatų publikacijų pavidalu, susiformavo palankesnės prielaidos didesniai biudžetiniams finansavimui ateinančiam trimečiui. Tai visų Instituto darbuotojų darbo ir pastangų vaisius, kuris, tikimės, dar labiau motyvuos visus sprendžiant kylančias problemas, siekiant dar geresnių rezultatų.

Akivaizdu, kad mums visiems netruks įvairių iššūkių ir 2016 metais.

- Teks galvoti su struktūrinių pertvarkymų, „optimizacijos“, „konsolidacijos“ sumanymais, todėl būtina baigti rengti ir pasirašyti humanitarinių institutų jungtinės veiklos sutartį. 2016 m. taip pat bus svarbu Jungtinės veiklos sutarties pagrindu suvienyti visų 13-os valstybinių institutų pastangas, siekiant išgryninti juose atliekamų mokslinių tyrimų organizavimo ir vykdymo specifiką, lyginant su universitetais bei kitais mokslo centrais, turinčiais VŠĮ statusą, kolektyviai atstovauti valstybinių mokslo institutų interesus. Tad, Instituto administracijai teks dalyvauti įgyvendinant vieną ir kitą jungtinės veiklos sutartį.
- Nors Instituto biudžetinis finansavimas nuo 2016 m. padidėjo, nebus lengviau spręsti finansinių lėšų stygiaus klausimą. Sumažėjus Lietuvos mokslo taryboms vykdomų programų, skirtų humanitarinių mokslų atstovams, skaičiui, gerokai išaugus konkurencijai konkursuose, tikėtina, kad iš LMT gaunamų konkursinio finansavimo lėšų apimtis bus mažesnė. O tai neabejotinai atsilieps instituto veiklai, mokslinės produkcijos kiekiui. Administravimui skirtų lėšų sumažėjimas atsilieps komandiruočių, vertimų, leidybos finansavimui, kitiems tyrimų poreikiams.
- 2016 metais Institutui yra iškilusi didžiulė užduotis sėkmingai baigti 4-ių ilgalaikių programų, o taip pat ir 4-ių institucinių programų vykdymą. Paraleliai teks svarstyti būsimų naujų ilgalaikių ir institucinių programų pasiūlymus, projektus. Tai didelis iššūkis visam mokslininkų kolektyvui, Instituto mokslo tarybai, administracijai. Nuo naujai patvirtintų programų priklausys Instituto tyrimų kryptis būsimus penkerius metus ir tam tikru mastu jo perspektyva.
- Švietimo ir mokslo ministerijoje, Lietuvos mokslo taryboje vyrauja požiūris, jog HSM tyrimų tarptautiškumas yra nepakankamas. Tokiam požiūriui argumentuoti 2015 m. ypač dažnai buvo remiamasi MOSTOS organizuotos tarptautinės ekspertizės išvadamis. Nors ir nesinorėtų beapeliaciškai sutikti su kai kuriais ekspertų pastebėjimais (pvz.: „...*moksliniai tyrimai vykdomi vien tik su Lietuva susijusiomis tematikomis*“), tačiau sunku atmesti tų pačių ekspertų rekomendaciją, jog *“reikia daugiau tyrimų publikuoti anglų kalba siekiant populiarinti lituanistiką tarptautinėje erdvėje*“.
- Taigi, mūsų tyrimų tarptautinė sklaida ir ateinančiais metais turi išlikti prioritetine veiklos sritimi, reikalaujančia nemažtančio dėmesio. Akivaizdu, kad būtinos sutelktos pastangos siekiant tarptautinių, ypač didesnių, projektų, nes šioje srityje Instituto pozicijos dar labai silpnos.
- Nors Institutas palaiko ryšius su daugeliu ne mokslo institucijų ir skleidžia istorijos mokslo žinias, tačiau išlieka dar nemažas atotrūkis tarp mokslinių tyrimų ir sklaidos. Siekiant jį toliau mažinti, būtina ir toliau aktyvinti istorinių žinių populiarinimą, ieškoti galimybių stiprinti ryšius su vidurinio švietimo sistema, pirmiausia, aktyviau dalyvauti keliant mokytojų kvalifikaciją.
- 2016-ieji metai – Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirtos Valstybinės programos pradžia. 2015 m. rugpjūtį Vyriausybė pagaliau ją patvirtino. Tikėtina, kad šiai programai

keletą projektų pateikęs Institutas gali gauti žinią apie jų finansavimą, tada reikės rasti žmogiškųjų išteklių ir laiko jiems įgyvendinti.

Baigiant dėkojame visiems Lietuvos istorijos instituto darbuotojams už praėjusių metų darbus, pastangas, iniciatyvas bei Instituto atstovavimą visuomenėje.

Vilnius, 2016 02 08

Lietuvos istorijos instituto Direktorius *dr. Rimantas Miknys*

Direktorius pavaduotoja mokslo reikalams *dr. Zita Medišauskienė*

Direktorius pavaduotojas ryšiams su užsieniu *dr. Darius Staliūnas*

## PRIEDAS

### Lietuvos istorijos instituto mokslininkų publikacijos 2015 metais

#### Monografijos:

Baronas, Darius, Rowell, S.C. *The Conversion of Lithuania. From Pagan Barbarians to Late Medieval Christians.* – Vilnius: The Institute of Lithuanian Literature and Folklore, [2015].- XI, 627 Pp. ISBN 978-609-425-152-8

Bubnys, Arūnas. *Pasipriešinimo judėjimai Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais: lenkų pogrindis 1939-1945 m.* / Arūnas Bubnys; Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 538 p.: iliustr. – Santr. angl., lenk. – Bibliogr., p. 485-495, ir išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 497-530. ISBN 978-9955-847-96-0

Dementavičius, Justinas. *Tarp ūkininko ir piliečio: modernėjančios Lietuvos politinės minties istorija* / Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 352 p.: iliustr. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 328-344. – Asmenvardžių r-klė: p. 345-351. ISBN 978-9955-847-95-3

Ivanauskas, Vilius. *Įrėmintą tapatybę: Lietuvos rašytojai tautų draugystės imperijoje* / Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 472 p.: iliustr. – Santr. angl. k.: p. 416-431. – Santr. rus. k.: P. 432-441. – Bibliogr.: p. 442-455 ir išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 456-471. – ISBN 978-609-8183-04-7

*Lietuvos istorija. T. X, d. 2, Nepriklausomybė (1918-1940 m.)* / Eglė Bendikaitė, Algimantas Kasparavičius, Saulius Kaubrys, Regina Laukaitytė, Česlovas Laurinavičius, Dangiras Mačiulis, Vladas Sirutavičius, Vitalija Stravinskienė, Joachim Tauber, Gediminas Vaskela; [ats. tomo

redaktorius Česlovas Laurinavičius]; Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 640 p.: iliustr., portr., žml. – Bibliogr., p. 614-639 ir išnašose. – Asmenvardžių ir vietovardžių r-klės: p. 594-613. ISBN 978-9955-847-91-5

*Lietuvos istorija. T. 6: Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVI a. pabaigoje - XVIII a. pradžioje (1588-1733 metais) / Gintautas Sliesoriūnas; Lietuvos istorijos institutas. - Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. - 648 p.: iliustr., portr., žml. - Bibliogr.: p. 588-608. - Asmenvardžių ir vietovardžių r-klės: p. 609-641. - ISBN 978-609-8183-07-8*

Mačiulis, Dangiras; Staliūnas, Darius. *Lithuanian Nationalism and the Vilnius Question, 1883-1940*. – Marburg: Verlag Herder-Institut, 2015. – 236 p. Bibliography: p. 212-233. – Index: p. 234-236. (Studien zur Ostmitteleuropaforschung. 32). ISBN 978-3-87969-401-3

Mačiulis, Dangiras; Staliūnas, Darius. *Vilnius – Lietuvos sostinė: problema tautinės valstybės projekte (XIX a. pabaiga – 1940 m.) / Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 324 p.: iliustr. – Santr. angl. – Bibliogr., p. 297-315 ir išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 319-322. ISBN 978-9955-847-97-7*

Ragauskienė, Raimonda. *Dingę istorijoje: XVI a. Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės bajorijos privati archyvai / Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 368 p.: iliustr. – Santr. angl. – Bibliogr.: p. 314-334 ir išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 338-366. ISBN 978-609-8183-08-5*

Safronovas, Vasilijus. *Nacionalinių erdvių konstravimas daugiakultūriame regione: Prūsijos Lietuvos atvejis / Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Baltijos kopija, 2015. – 318 p.: iliustr. Santr. vok. k. Bibliogr.: 257-295. Asmenvardžių r-klė: p. 296-301. Vietovardžių rodyklė: p. 302-309. ISBN 978-609-417-112-3*

Staliūnas, Darius. *Enemies for a Day: Antisemitism and Anti-Jewish Violence in Lithuania under the Tsars*. – Budapest – New York: Central European University Press, 2015. – 284 p. – Bibliography: p. 257-280. – Index: p. 281-284. ISBN 978-963-386-072-4 ISBN 978-963-386-097-7

Šmigelskytė–Stukienė, Ramunė. Michał Kleofas Ogiński: Politician, Diplomat and Minister (1786-1794); translated by Linas Andronovas. – Vilnius: Petro ofsetas; Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus, [2015]. – 320 p. ISBN 978-609-420-479-1

### **Vertimai:**

Дубоніс, Артурас. *Лейці вялікага князя літоўскага. З гісторыі ранніх дзяржаўных структур літоўскага грамадства*. Смаленск: Інбелкульт, 2015. – 146 с. – ISBN 978-5-00076-027-7 (vertimas)

Ціла, Антанас. *Скарб Вялікага Княства Літоўскага падчас Дваццацігадовай вайны (1648—1667 гг.) / Антанас Ціла; пераклад з літоўскай мовы Алесь Мікуса. — Смаленск: Інбелкульт, 2015. — 384 с. (vertimas)*



Роуэл Стэфан Крыстафер. *Уздым Літвы. Паганская імперыя ў Цэнтральнай і Усходняй Еўропе, 1295—1345* / Пераклад з англійскай мовы Алеся Мікуса. — Мінск: Медысонт, 2015. — 423 с. ISBN 978-985-7085-89-7 (vertimas)

### Monografijų dalys:

*Historia Polski w XIX wieku* [Pod redakcją A. Nowaka.], T. 4. A. Barańska, Th. R. Weeks, R. P. Żurawski vel Grajewski, B. Orłowski, **R. Miknys**, M. Janowski, *Narody, wyznania, emigracje, porównania*, Warszawa: DiG, 2015, p. 381 – 486. [ISBN 978-7181-782-3-(bendras)]; [ISBN 978-7181-884 – 4 – (4 tomas)] (R. Miknio dalis – 8 a.l.)

Dalia Bukelevičiūtė, Ryšard Gaidis, Algirdas Jakubčionis, Saulius Kaubrys, **Ramunė Šmigelskytė – Stukienė**, *Lietuvos valstybės kontrolės istorija*. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2015. – 524 p. – ISBN 978-609-459-486-1 (spausdinta versija) ISBN 978-609-420-479-1 (elektroninė)

### Šaltinių publikacijos:

*Lietuvos Metrika. Kn. Nr. 17, (1530-1536); Užrašymų knyga 17* / Lietuvos istorijos institutas; parengė Laimontas Karalius, Darius Antanavičius. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. —XLVI, 706 p. - Tekstas liet., lot., rusėnų k. – Bibliogr. Įvado išnašose. – R-klės: p. 551-699. – ISBN 978-9955-847-92-2

*Lietuvos sovietizavimas, 1944-1947 m.: VKP(b) CK dokumentai: dokumentų rinkinys* / Lietuvos istorijos institutas; sudarytojas Mindaugas Pocius. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 654 p.: faks. – Bibliogr. išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 613-653. – ISBN 978-609-8183-06-1

Markevičius, Juozas. *Mano autobiografija: rašiau Sibire, Taišeto apyl. 1953-1956 metais* / parengė Gediminas Rudis; Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 348 p.: iliustr. Asmenvardžių r-klė: p. 333-339. ISBN 978-9955-847-90-8

*XVII a. vidurio Maskvos okupacijos Lietuvoje šaltiniai. T. 3: 1658 ir 1663 m. Vilniaus miesto tarybos aktų knyga* / parengė Algimantas Kaminskas, Milda Kvizikevičiūtė, Elmantas Meilus; Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 292 p., [16] iliustr. lap. – Santr. angl., lenk., rus. – Bibliogr.: p. 257-260. – Asmenvardžių ir vietovardžių r-klės: p. 261-279. – ISBN 978-9955-847-44-1 (bendras), ISBN 978-9955-847-98-4

*Sukilėlių būrių Žemaitijoje monografija: Lietuvos istorijos institutas; parengė Ieva Šenavičienė, Dainius Junevičius. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 244 p.: iliustr., faks. – Santr. angl., lenk. – Bibliogr. str. gale ir išnašose. – Asmenvardžių ir vietovardžių r-klės / sudarė Ieva Šenavičienė, p. 233-243. – ISBN 978-9955-847-99-1*

*Tarybos knyga, 1568-1570/1571 = Liber Consularis, 1568-1570/1571* / Lietuvos istorijos institutas; parengė Darius Antanavičius. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – XXXIV, 292 p.: iliustr., faks. – (Kauno miesto aktų knygos XVI-XVIII a. = Acta civilia Caunensia saec. XVI-

XVIII). – Tekstas liet., lot.; dalis gretut. teksto liet., angl. – Bibliogr. išnašose. – R-klė: p. 247-289. – ISBN 978-609-8183-03-0

*Acta primae Visitationis diocesis Vilnensis anno Domini 1522 peractae. Vilniaus Kapitulos archyvo Liber IIb atkūrimas* / sudarė, parengė S. C. Rowell. Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – LXXIX, 290 p.: iliustr., faks. – (Historiae Lituaniae fontes minores: HLFM / Lietuvos istorijos institutas; redakcinė kolegija: Mintautas Čiurinskas... [et al.] ; 8). – Tekstas liet., lot.; dalis gretut. teksto liet., angl.. – Bibliogr. išnašose ir p. 278– 288. ISBN 978-609-8183-09-2 [vėluoja]

### **Straipsnių rinkiniai:**

*Atminties kultūrų dialogai Ukrainos, Lietuvos, Baltarusijos (ULB) erdvėje* / sudarytojai - Alvydas Nikžentaitis, Michał Kopczyński. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 348 p.: iliustr. – Bibliogr. išnašose. – ISBN 978-9955-847-93-9

*Lietuvos erdvinės sampratos ilgajame XIX šimtmetyje* / sudarytojas – Darius Staliūnas; Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Baltijos kopija, 2015. – 316 p.: iliustr. – Bibliogr.: p. 17-20, 75-78, 132-136, 170-172, 197-199, 222-224, 256-260, 298-301, 309 psl. – Asmenvardžių r-klė: 310-315 psl. ISBN 978-609-417-115-4

*Kunigaikščiai Oginskiai Lietuvos istorijoje: kultūrinės veiklos pėdsakais* / Lietuvos istorijos institutas; sudarytoja Ramunė Šmigelskytė–Stukienė. – [D.2]: mokslo straipsnių rinkinys. – Vilnius: Lietuvos istorijos insttuto leidykla, 2015. – 464 p.: iliustr., faks., portr. – Santr. angl. – Bibliogr. išnašose. – Asmenvardžių ir vietovardžių r-klės / sudarė Adam Stankevič, Ramunė Šmigelskytė – Stukienė, p. 439-463. – ISBN 978-609-8183-01-6

*Kintančios Lietuvos visuomenė: struktūros, veikėjai, idėjos: mokslinių straipsnių rinkinys, skirtas Tamaros Bairašauskaitės 65-mečio sukakčiai* / Lietuvos istorijos institutas; sudarytojai Olga Mastianica, Virgilijus Pugačiauskas, Vilma Žaltauskaitė. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 554 p., [1] iliustr. lap.: portr.- Santr. angl. – Bibliogr. str. gale ir išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 543-552. – ISBN 978-609-8183-02-3

*Социальные группы и их влияние на развитие общества в XVI-XIX веках = Grupy społeczne i ich wpływ na rozwój społeczeństwa w XVI-XIX wieku: сборник научных статей подготовлен на основе докладов участников международной конференции, состоявшейся в Институте истории Литвы 8-9 октября 2014 г.* / Lietuvos istorijos institutas; составитель Тамара Байрашаускайте. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 416 p.: iliustr. – Str. lenk., rus.; santr. liet., angl. – Bibliogr. str. gale ir išnašose. – Asmenvardžių ir vietovardžių r-klės: p. 401-415. – ISBN 978-609-8183-05-4

### **Tęstiniai leidiniai:**

*Lietuvos istorijos metraštis. 2014 metai. I* / Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 196 p. – Santr. angl. – Bibliogr. nuorodose ir str. gale. – ISSN 0202-3342

*Lietuvos istorijos metraštis. 2014 metai.2* / Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 248 p. – Santr. angl. – Bibliogr. nuorodose ir str. gale. - ISSN 0202-3342

*XVIII amžiaus studijos, t.2: Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje. Valstybė. Kultūra. Edukacija:* straipsnių rinkinys. Sudarytoja Ramunė Šmigelskytė–Stukienė / Lietuvos istorijos institutas. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 384 p: iliustr. ISBN 978-9955-847-94-6 ISSN 2351-6968

*Lietuvos archeologija, 41* / Lietuvos istorijos institutas, Vilnius: Diemedžio leidykla, 2015. - 214 p. ISSN 0207-8694

*Lithuanian Historical Studies. Vol. 19/2014.* - Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. - 231 p. ISSN 1392-2343

*Lietuvos etnologija 15(24). Socialinės antropologijos ir etnologijos studijos. 2015/* Lietuvos istorijos institutas. - Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. - 248 p. ISSN 1392-4028

#### **Mokslo populiarinimo leidiniai:**

*Seinų ir Suvalkų kraštas: kelionių vadovas* / parengėjai Jonas Drungilas, Algimantas Katilius, Giedrė Milerytė – Japertienė. – Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 128 p.: iliustr. – Bibliogr.: p. 113-117. – ISBN 978-609-8183-00-9

#### **Disertacijų tezės:**

Juodis, Darius. The activities of Soviet security against the Lithuanian emigrants in 1945-1991 = Sovietų saugumo veikla prieš lietuvių išeiviją 1945-1991 metais : summary of doctoral dissertation: humanities, history (05 H) / Darius Juodis; Klaipėda University, Lithuanian Institute of History. Klaipėda-Vilnius [i.e. Vilnius] : Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015, 34, [1] p.

Mikailienė, Živilė. *Vilnius in the Soviet period: ideology and the formation of the city's identity (1940-1988) = Vilnius sovietmečiu: ideologija ir miesto tapatumo formavimas (1940-1988):* summary of doctoral dissertation: humanities, history (05 H) / Živilė Mikailienė; Lithuanian Institute of History; Klaipėda University. – Klaipėda-Vilnius, 2015. 29 p. Santr. liet. Bibliogr. išnašose.

Valionienė, Oksana. *Spatial structure of Vilnius in the middle ages = Vilniaus erdvinė struktūra viduramžiais* / Daktaro disertacijos santrauka. Humanitariniai mokslai, istorija (05 H); Klaipėdos universitetas, Lietuvos istorijos institutas. – Klaipėda-Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015. – 32 p. Santr. liet. Bibliogr. išnašose.